

MORAŠICKÝ OBČASNÍK

obcí Morašice, Řikovice, Lažany a Višňáry

číslo 87 rok 2024

**Lampionový
průvod**
str. 13 a 20

**Rozsvěcení
vánočního stromu**
str. 14 a 22

**Perličky
z naší historie**
str. 16

Milí občané,

dovolte mi, abych Vás alespoň krátce v tomto předvánočním čase pozdravila a popřála hezký zbytek adventních dnů. Chtěla bych poděkovat všem občanům, kteří v tomto roce aktivně přispívali do kulturního, sportovního nebo duchovního dění v našich obcích. Vzájemná spolupráce a angažovanost občanů dělá z našich obcí lepší místo k životu. Vážím si také spolupráce s naší mateřskou školou a základní školou. Chtěla bych poděkovat Zuzce Famfulíkové a Jarmile Šiklové, které mi jsou pevnou oporou, a můžu se na ně vždy spolehnout. Děkuji také zaměstnancům obce za náročnou údržbu pozemků, počínaje úklidem sněhu, sečením, sázením, údržbou zeleně, až po drobné opravy v obcích a technické zajištění obecních akcí.

Doba adventu mnohé z nás přivede k zamyšlení. Zastavme se a poděkujme všichni za to, jaký je náš život, a co krásného nám přináší. Můžeme přemýšlet také nad tím, zda by nemohl být lepší, ale ne ve smyslu mít více majetku, peněz a nové auto, ale abychom se snažili být lepší

uvnitř nás, v našich srdcích a myslích. Dnešní doba je tak uspěchaná a hektická, plná shonu, touhy po dokonalosti. Přípravy na Vánoce jsou obrovské, počínaje nákupním šílenstvím. Ale to nejsou úplně Vánoce, jaké by měly být. Ty pravé jsou o pohodě, o radosti a o tom, že jsou rodiny pospolu. Nejhezčí je přece, když je doma pohoda, štěstí a láska. Co je na tom, že nemáme umytá okna, vytríděné šuplíky a napečených dvacet druhů cukroví, Vánoce přijdou i bez toho. Zkusme to letos prožít pomaleji, hlavně v klidu a spolu s těmi, které máme rádi. Ať jsou tyto dny pro Vás všechny co nejklidnější.

Přeji Vám všem i jménem zaměstnanců a zastupitelstva obce krásné, šťastné, pohodové a ničím nerušené vánoční svátky. Přeji hojnost zdraví, štěstí, lásky, radosti a do nového roku jen všechno dobré v osobním i pracovním životě.

Pavčina Jarešová, starostka obce

OBEČNÍ ÚŘAD

Prvním úředním dnem v novém roce je pondělí 6. ledna 2025 od 8.00 do 17.00 hod.

SBĚRNÝ DVŮR

Do konce roku bude otevřen naposledy v pátek 20. prosince od 8.00 do 12.00 hod. a v sobotu 21. prosince od 9.00 do 11.00 hod.

V novém roce bude otevřen poprvé v sobotu 4. ledna 2025 od 9.00 do 11.00 hod. Od pondělí 6. ledna bude opět otevřen v obvyklou otevírací dobu.

DĚKUJEME, ŽE TŘÍDÍTE ODPAD!

Výrazně se zlepšila situace před bránou sběrného dvora. Sice se ještě najdou tací, kteří nerespektují otevírací dobu, a odpady odloží před sběrný dvůr. Pro kontrolu jsme instalovali kamerový systém. Pokud se situace nezlepší, tak budeme nuceni schválit vyhlášku, kde by za odložení odpadu mimo kontejnery hrozila pokuta. Také více hlídáme, aby odpady do sběrného dvora odkládali pouze naši občané. Sběrný dvůr z důvodu kapacity nemůže přijímat odpad od občanů z jiných obcí. Díky tomu, že třídíme, jsme pro rok 2025 nezdražovali poplatky za komunální odpad. Přesto je částka, kterou obec doplácí za odvoz odpadů vysoká. Uvádíme pro informaci všechny přijaté i zaplacené platby za odpady v tomto roce k 1. prosinci.

Tímto dojdeme výsledku, že obec ještě musí **doplatit za odpady z obecní pokladny 256 453 Kč**. Odvoz žlutých pytlů na plast vyjdou obecní pokladnu lépe než vývoz kontejnerů na plasty. Tím chceme apelovat na třídění spíše do žlutých pytlů, které jsou zadarmo k dispozici na obecním úřadě, na poště a v bývalé škole v Říkovicích. Plné žluté pytle nevhazujte do žlutých kontejnerů, ale odevzdejte ve sběrném dvoře nebo v Říkovicích do zastávky u kapličky. Děkujeme.

DĚTSKÝ LÉKAŘ

Dětská ordinace Švábovi upozorňuje, že v pondělí 23. prosince a 30. prosince budou pracovat pouze do 15.00 hod. Dopoledne bude ordinace otevřena v Litomyšli a odpoledne v Morašicích. Na Silvestra 31. prosince bude omezen provoz pouze na Litomyšl do 10.00 hod.

POŠTA

V pátek 27. prosince a v úterý 31. prosince bude pošta uzavřena. Ostatní pracovní dny bude otevírací doba nezměněna.

LETOŠNÍ PŘÍJMY A VÝDAJE ZA ODPAD V OBEČNÍ POKLADNĚ

Přijaté platby do obecní pokladny:	706 850 Kč
Odměny od Ekokomu a Elektrovinu	135 966 Kč
Za suť od občanů	8 755 Kč
Odměna TextilEco	1 600 Kč
Dar na dvůr	560 Kč
Od občanů za odpady	559 969 Kč
Odchozí platby z obecní pokladny:	963 303 Kč
Liku za odvoz odpadů popelnic	561 908 Kč
Za odvoz nebezpečného odpadu	33 113 Kč
suti	25 063 Kč
biodpadu	65 461 Kč
velkoobjemného odpadu	119 488 Kč
kontejnerů na papír	27 800 Kč
kontejnerů na sklo	20 507 Kč
kontejnerů na plasty	76 066 Kč
žlutých pytlů na plast	18 897 Kč
Nákup žlutých pytlů (jeden pytel stojí 6 Kč)	15 000 Kč

KŘÍŽOVKA

Ve spolupráci s Regionální rozvojovou agenturou Pardubického kraje si můžete zasoutěžit. Stačí vyluštit soutěžní křížovku kolektivního systému Elektrowin, která je přílohou tohoto čísla občasníku. Informace o soutěži a cenách jsou v grafice křížovky. Uzávěrka soutěže je 31. prosince. Hodně štěstí!

VODOVODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

Přechod do většího vodovodního svazku nám přinese lepší možnosti.

Již od roku 1957 se začíná psát historie svazku obcí Morašice, Nová Sídla a Tržek provozujících společný vodovod. Za poslední roky došlo ve všech třech obcích k velkým investicím do rozvoje infrastrukturního majetku. Ale i tak nás čeká do budoucna nemalé pokračování. Nejen proto jsme se rozhodli jako zástupci Svazku obcí majitelů skupinového vodovodu Fiala vstoupit do Svazku obcí Vodovody Poličsko. Podmínku fyzického propojení vodovodních soustav splňujeme. Vstupem našich obcí vzniká od roku 2025 společenství 20 obcí. Provozovatel naší vodovodní sítě bude nadále firma VHOS, a. s., Moravská Třebová. Síla většího svazku obcí nabízí větší možnosti v získávání dotací na obnovu vodovodní sítě a mnohem lepší technické příležitosti. Nebudeme již v případě možného problému v budoucnosti u vrtu v Morašicích závislí jen na jednom zdroji vody (sucho, kvalita vody, výpadek elektrické energie...).

Mimořádné vyúčtování vodného jsme museli udělat z důvodu likvidace Svazku Fiala a přechodu pod Svazek obcí Vodovody Poličsko. Během měsíce ledna přijde všem odběratelům mimořádná faktura, kterou bude potřeba uhradit, případně bude vrácen přeplatek. Jinak se pro občany z hlediska vyúčtování nic nemění. Pravidelné odečty budou probíhat během měsíce června.

Vodné pro rok 2025 **51,90 Kč/m³** včetně 12 % DPH
Stočné pro rok 2025 **55 Kč/m³** včetně 12 % DPH

BETLÉMSKÉ SVĚTLO

Betlémské světlo představuje symbol naděje, míru, přátelství a vzájemné lásky. Plamínek hoří v jeskyni pod chrámem Narození Páně v Betlémě. Podle tradice se na tomto místě narodil Ježíš.

V období adventu putuje světlo do celého světa s jednoduchým poselstvím. Tuto tradici v Evropě zavedli rakouští skauti. Letecky ho přivezou do Rakouska, odkud poté putuje vlakem do dalších koutů Evropy. V České republice tradice vznikla už v roce 1990 díky skautům z Brna.

V sobotu 21. prosince bude plamínek distribuován přes vlaková spojení po celé naší zemi. Pro světýlko si můžete přijít na českořebovské či choceňské nádraží. Pokud tam nemáte zrovna cestu, betlémské světlo bude k dispozici i v našich obcích.

MORAŠICE

22. prosince po mši svaté v kostele sv. Petra a Pavla **a na Štědrý den** na faře od 10.00 do 12.00 hod.

ŘIKOVICE

23. prosince budou po vsi roznášet Anička a Ondra Tesařovi

„Radost z rozjasnění života druhých se pro nás stává kouzlem svátků.“

(W. C. Jones)

ÚSPĚŠNÍ SPOLUOBČANÉ

LIBOR BAUER Pomáhá a chrání

Integrovaný záchranný systém pomáhá lidem v mimořádných situacích. Každoročně záchranné složky České republiky hledají nové členy. Letos do hasičského kolektivu Pardubického kraje nastoupilo 43 nových hasičů. Slavnostní složení slibu proběhlo 4. listopadu v Poličce. Tento den ocenil ředitel HZS Pardubického kraje Aleš Černohorský také pamětní medailí našeho občana Libora Bauera, ředitele územního odboru Policie ČR, za vynikající spolupráci s hasiči.

DANIELA VÁŇOVÁ S akordeonem po Evropě

Závěr roku je na dohled, a to mi dává příležitost ohlédnout se, zavzpomínat a lehce vyhodnotit hudební rok Daniely Váňové. Začít musím úspěšným složením talentových zkoušek na Konzervatoř České Budějovice a tím i splnění jejího snu, na který navazují další události. První z nich byla dubnová mezinárodní soutěž v severoitalském Trevisu. Zde ve své kategorii získala 95 bodů ze 100 bodů a vyhrála první cenu. Začátkem května

odjela soutěžit do chorvatské Puly, kde získala první cenu a zároveň s tím si splnila kvalifikaci na celosvětovou akordeonovou soutěž CMA do Francie. V polovině června se konala mezinárodní soutěž v Dobřanech u Plzně. Zde se umístila na třetím místě a potvrdila si kvalifikaci na soutěž CMA ve Francii. A opět soutěž v Itálii, tentokrát v Cévu, kde v polovině září reprezentovala nejen Českou republiku, ale i státní konzervatoř. Mezinárodní porota ohodnotila její výkon 97 body a první cenou. Koncem října následovaly mezinárodní akordeonové dny v Praze, kde skončila na třetím místě. Mezi těmi všemi soutěžemi zvládla nahrát on-line nahrávku pro druhé kolo soutěže CMA a úspěšně postoupit do finále CMA ve francouzském Montargis na konci listopadu, kde za účasti hráčů z celého světa obsadila krásné páté místo. Je to velký úspěch pro ni samotnou a skvělá propagace české akordeonové školy, která má minimálně v Evropě neopomenutelné místo. Závěrem bych chtěla poděkovat všem, kteří Daniele pomohli dosáhnout těchto skvělých úspěchů. Hlavně učitelce Ireně Holomkové ze ZUŠ Pardubice – Polabiny, Lomkova a učitelé Petru Vackovi z Konzervatoře České Budějovice za srdce, které vkládají do výuky. Také Jaroslavě Němcové z Morašic za možnost vytvoření soutěžních nahrávek v našem kostele. Moc bych chtěla popřát Daniele, aby jí pracovitost a vytrvalost vydržely co nejdéle. A také poděkovat za to, že s manželem můžeme díky ní poznávat zajímavé osobnosti akordeonového světa.

Ladislava Váňová

ZE SKLADU BUDE UČEBNA

V roce 2021 rozhodlo zastupitelstvo o zpracování projektu na zateplení budovy mateřské školy. Krátká diskuze proběhla také o nevyužívaném pavilonu C. Ten spoustu let sloužil především jako sklad nepotřebných věcí. Po konzultaci s tehdejší ředitelkou MŠ Miloslavou Benešovou a ředitelem ZŠ Milošem Krejčím se obec rozhodla, že pavilon přestaví na družinu pro ZŠ. Firma KIP, spol. s r.o., dostala zakázku nejen na zateplení celé MŠ, ale i na rekonstrukci pavilonu C. V květnu 2023 podala obec žádost o dotaci v programu Podpora rozvoje regionů 2019+ na Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

V prosinci 2023 přišla potěšující zpráva o zápisu na seznam podpořených projektů. V dubnu 2024 vypsala obec výběrové řízení na dodavatele stavby. Na základě výsledku zadávacího řízení o výběru dodavatele na akci Stavební úpravy MŠ

Morašice, pavilon C zastupitelstvo obce schválilo firmu Stavitelství Háněl, s. r. o., se sídlem v Proseči. Nabídková cena podle smlouvy o dílo je 11 717 301,54 Kč. Výše dotace se počítá z uznatelných nákladů a činí 7 343 835 Kč.

V říjnu 2024 převzala realizující firma stavenišť. Stavební dozor a bezpečnost práce zajišťuje Karel Kundera z Osíka. Součinnost při konzultaci stavebních prací zajišťuje hlavní projektantka Pavla Tmejová z firmy KIP, spol. s r. o. Dosud se stavební firmě podařilo odstranit podlahu a zbourat některé příčky. Termín dokončení stavby je stanoven na květen 2025.

MÍSTO KABELŮ STROMY

Jak bylo avizováno v červnovém vydání občasníku, během října jsme díky firmě Garden Servis Renaty Valentové vysázeli další aleje stromů. Na základě rozhodnutí Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky byla výsadba třech alejí financována Evropskou unií v rámci projektu NEXT GENERATION EU.

Alej k Říkovcím je pokračováním výsadby, kterou započala obec Osík. Před naší obcí lemují silnici od Osíka 56 nově vysázených stromků slivoní. Konkrétně jsou to odrůdy Chrudimská, Hamanova, Stanley, Čačanská leptotica, Domácí velkoplodá a Durancie.

Alej hrušková podél komunikace od Lažan do Říkovic zase čítá 45 nových hrušní. Po dohodě s firmou CETIN, a. s., vystřídaly stromy kabelové vedení telefonní sítě. Sloupy zde ještě stojí, ale ty půjdou také k zemi. Mezi nově vysázenými hrušněmi najdeme odrůdy Šídlenska, Amanliská, Lucasova, Smolenka, Koperečka, Boscova lahvice, Konference, Kozačka, Williamsova červená, Alice a Hardyho.

Poslední letošní výsadbou je alej za Morašicemi směrem na Vidlatou Seč. Tady bylo dosázeno 15 javorů a 13 slivoní.

Výsadbou však práce nekončí. Nově vysázené stromy vyžadují následnou péči, musí se pravidelně kontrolovat, zastříhovat, opravovat úvaz atd.

VELKÝ TŘESK V KNIHOVNĚ

Vedení morašické knihovny je již od roku 2005 spojeno se jménem Markéty Vavřínové, která letos v srpnu zároveň nastoupila do funkce ředitelky mateřské školy. Kvůli náročnému zaměstnání a přibývajícím povinnostem ve školce se Markéta rozhodla svou štafetu v knihovně předat. Chtěli bychom moc poděkovat za její dlouholetou knihovnickou činnost. Každý pátek v knihovně vítala malé i velké čtenáře a každému byla s výběrem knih nápomocna. Už věděla, komu jaká literatura vyhovuje.

Plně její rozhodnutí chápeme a věříme, že se s ní budeme třeba jako se čtenářkou nadále setkávat. Markéta by knihovnu samozřejmě nenechala na holičkách. Našla za sebe plnohodnotnou nástupkyni, kterou bude od nového roku Jaroslava Němcová. S novým vedením přijde i inovace v provozu knihovny. Výpůjčka knih už bude fungovat elektronicky přes počítač. Nové paní knihovnici přejeme bezproblémové zvládnutí moderního provozu a čtenářům krásné zážitky s knihou během dlouhých zimních večerů.

Knihovnu v Morašicích navštěvuji už dlouhá léta. Půjčuji knihy nejen pro sebe, ale i pro manžela a maminku. Vždycky jsem obdivovala Markétu Vavřínovou, která přesně věděla, co nám doporučit. Byla skvělá v tom, že znala náš vkus a často mi pomohla najít nového oblíbeného autora.

Před prázdninami mě ale překvapila nečekanou nabídkou – zeptala se mě, jestli bych po ní nechtěla převzít knihovnické žezlo. Nejprve jsem váhala, ale pak jsem si uvědomila, že tato příležitost má pro mě zvláštní význam. Už před lety jsem snila o práci v knihovně, ale ten sen se mi nespínil. A teď se mi zdálo, že přání, které jsem dávno pustila z hlavy, si ke mně našlo svou cestu – být v jiné době a za jiných okolností.

Přiznávám, že nemám s knihovnickou prací žádné zkušenosti. Vlastně jediným mým předpokladem je, že ráda čtu. Věřím ale, že se dá všechno naučit a doufám, že společně knihovnu posuneme dál. Od nového roku plánujeme několik změn, z nichž tou největší bude zavedení elektronické evidence knih i čtenářů. Nový systém nám usnadní práci a věřím, že i vám zpřijemní půjčování knih. Moc se na vás těším a věřím, že to společně zvládneme!

Vaše nová knihovnice Jaroslava Němcová

OTEVÍRACÍ DOBA KNIHOVNY

Z technických důvodů bude termín otevírací doby v roce 2025 upřesněn.

KNIŽNÍ KOUTEK

Řešíte, co s knížkami po babičce? Nebo máte knížku, kterou už číst nebudete, ale možná by se našel někdo, komu by se líbila? Pokud tedy takové knihy máte a je vám líto je vyhodit do modrého kontejneru na papír, neváhejte a přineste je na obecní úřad. Velice se nám osvědčil knižní koutek na spodní chodbě u vchodu mezi knihovnou a poštou. Máme radost, jak rychle se tady knížky točí. Někdy si říkáme, že to snad ani nikdo už číst nemůže. Během pár dní se po knížkách jenom zapráší. Pak se polička zase naplní a je z čeho vybírat. Proto knihy nevyhazujte, určitě udělají radost někomu jinému.

JAK SE DĚLÁ OBČASNÍK?

Návštěva semináře pro tvůrce obecních zpravodajů

V jednom z minulých vydání občasníku jste se mohli dočíst o ocenění našeho obecního zpravodaje v celostátní soutěži, kde zvítězil v kategorii nejlepší rubrika s články Petra Zehnálka ml. o starých odrůdách ovocných stromů. Vybraní tvůrci oceněných zpravodajů byli následně pozváni na společné setkání, které se konalo 8. listopadu v prostorách Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Alej na trase Osík - Říkovice

» Účelem setkání bylo vzájemné sdílení zkušeností a především praktické rady odborníků, kteří jednak soutěž zpravodajů pořádají, ale také sami nějaký zpravodaj vydávají.

Účastníci mohli vyslechnout zajímavé informace o praxi vydávání zpravodajů, o tvorbě rubrik a jejich žánrové náplni a také připomínky ke grafickému zpracování. Zkušenosti tvůrců byly různé, otázek padlo mnoho. Nelze nezmínit jeden konkrétní postřeh. Zástupci několika zpravodajů si stěžovali na spolupráci se školami. Respektive chtěli poradit, jak nakládat se sáhodlouhými slohovými cvičeními, které jim školy dodávají k otisknutí, a trvají na plném znění. Několikrát se ozvalo, jaký je to problém, a k našemu překvapení i odborníci z řad pořadatelů tuto skutečnost potvrdili. Záměrně je zde napsáno „k našemu překvapení“, protože při tvorbě místního občasníku se snad nestalo, že by místní základní škola poslala články, které by bylo potřeba krátit, přepisovat, nebo jakkoliv upravovat. Naopak. Je znát, že škola sama měla s vydáváním svého vlastního časopisu bohaté zkušenosti, o čemž svědčí skvělá umístění v celostátních soutěžích. Tímto bychom chtěli Masarykově základní škole poděkovat za spolupráci.

Grafik Ondřej Havlík radí, jak dát zpravodaji atraktivní vzhled.

» Na konci tříhodinového programu na olomouckém setkání mohl každý osobně probrat „svůj“ zpravodaj s jedním z pořádajících odborníků a získat konkrétní rady a tipy. I my jsme předložili několik posledních čísel a s velkou pýchou můžeme prozradit, že Morašický občasník sklídl chválu. A máme radost. Pro redakční radu je příprava a vydávání občasníku vždy několikátýdenní maraton. Sehnat články od příspěvatelů, sepsat vlastní články, roztrdit, porovnat, posbírat fotky, vše zkompletovat, několikrát po sobě přečíst, opravit chyby, doplňovat, přepisovat a vypilovat do výsledné podoby. Když pak finální verzi pošleme do tiskárny, dostaví se úlevné oddechnutí. Je to zkrátka trochu dřina, která ale má smysl. A proto ta radost. Doufáme, že čtení občasníku zase baví vás, naše občany. Že spolu s námi máte radost, že je o čem psát, protože se tu stále něco děje.

Setkání v Olomouci tedy bylo povzbudivé a přínosné. Těšíme se a doufáme, že náš občasník čeká ještě dlouhý život.

SETKÁNÍ KRONIKÁŘŮ

aneb přiblížení k naší historii

Ve čtvrtek 14. listopadu pořádal Státní okresní archiv Svitavy v prostorách sídla v Litomyšli setkání kronikářů, které se konalo po pěti letech. Setkání se zúčastnilo 31 kronikářů z různých koutů okresu Svitavy. Mezi nimi byli i dva nováčci – zástupkyňe z Morašic a Řikovic.

Úvodního slova se ujal vedoucí oddělení archivu v Litomyšli Josef Kopecký. Posluchačům přiblížil činnost a úlohu okresního archivu a vyzdvihl důležitost práce kronikáře pro zachycení současných událostí pro budoucí generace. Oldřich Pakosta se poté vyjádřil k metodám vedení obecních kronik. Následovaly informace od Ivety Prázové o možnostech využití webových aplikací.

Pro každého účastníka byla v archivu nachystána k prohlédnutí nějaká archiválie z jeho domovské lokality. K vidění zde byla například pergamenová listina vydaná v Praze roku 1351, jejímž prostřednictvím potvrzuje Karel IV. městu Jevíčku privilegia udělená Václavem II. dne 8. února 1291.

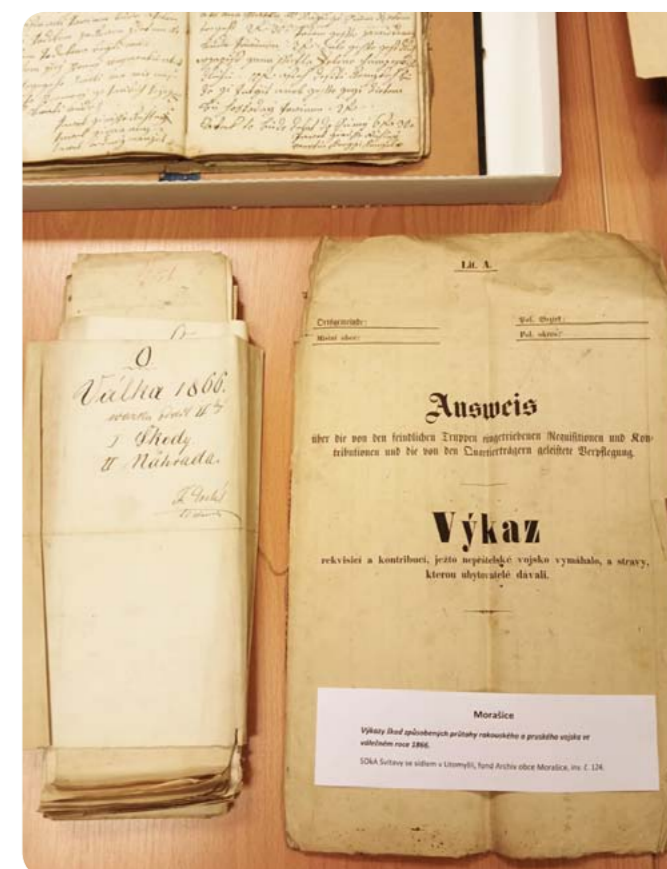
Jiným zajímavým dokumentem byla staniční služební kniha Četnické stanice v Křenově z let 1934–1938. Pro každou zúčastněnou obec byla připravena ukázka historické knihy dané obce.

Pro nás byla vystavena spisová agenda ke škodám a jejich náhradám způsobeným rakouskými a pruskými vojsky ve válečném roce 1866 v Morašicích.

Povedené setkání bylo ukončeno komentovanou prohlídkou depozitářů v budově okresního archivu a zámecké konírny. Pro uchování archivních dokumentů je nutné v těchto prostorách neustále udržovat vhodnou teplotu a míru vlhkosti. Do uložených dokumentů všichni zúčastnění nahlíželi se zvědavostí a obdivem ke zhotoveným dílům.

Děkujeme za možnost přiblížit se k těmto historickým pramenům.

Dana Krejsová

Doklad o válečných škodách v roce 1866 v naší obci

» Některé uložené exempláře už knihu připomínají jen vzdáleně.

ČTEME Z KRONIKY

Jakého způsobu jsou Morašice?

Zdeněk Nejedlý ve svých „Dějínách města Litomyšle a okolí“ odpovídá na tuto otázku takto: „Druhý typ osad slovanských jsou vesnice silniční“. Vesnice taková má přímo silnici, podle níž stojí stavení na obdélníkových pozemcích. Uprostřed rozšiřuje se vesnice v náves, na níž stojí kostel se hřbitovem a obecní louže, kde se dobytek napájí. Poloha stavení nejde tak do šířky jako do hloubky. Na slovanský ráz ukazuje i ta okolnost, že stavení a stáje stojí na dvoře pravidelně proti sobě, proti silnici jsou vrata, nebo zvláštní budova s vraty. Za stavením bývají zahrady stejně široké jako půdorys statku. Na konci odstavce toho pak uvádí, že:

nejlepším dokladem pro silniční obec mimo jiné jsou také Morašice.

K tomu uvádím několik slov, a nejdříve k té louži na návsi. Rybníček návsní v Morašicích není tak tuze starého data. Dle mého názoru byl pořízen nejdříve v době císaře Josefa II., kdy požárním řádem bylo nařízeno dělati za humny jímky vodní, či louže, k účelům hasicím. Pro napájení dobytka neměl a nemá významu.

Nahoře: fotografie Morašic ze 40. let 20. století – pohled na ves od Lažan, stará budova obecné školy, kostel a Vodehnalův statek s hostincem.

Dole: náves s tzv. obecní louží. Vlevo statek čp. 8 (Rajmanovi), před ním stará váha, uprostřed Ropkova kovárna, napravo koloniál Františka Soukupa (čp. 19). Rybníček i kovárna zanikly roku 1963 při budování nové silnice.

„Nová“ školní budova na snímku z období protektorátu (asi kolem roku 1941).

Pohled na Morašice ve směru od Lažan na snímku ze 40. let 20. století.

NA BRUSLE DO MĚSTA

Když to nejde v Morašicích, pojedeme do Litomyšle.

V sobotu 14. prosince jsme již tradičně zajistili pro naše občany ledovou plochu na Zimním stadionu Litomyšl. Bohužel během vánočních prázdnin už pro nás nebylo místo, tak jsme se spokojili s předvánočním termínem. Zabuslit si v adventním čase přijeli jednotlivci i celé rodiny. Někteří stateční tatínkové museli na led vyrazit s dětmi sami bez svých drahých poloviček, které zůstaly doma zaneprázdněné pečením cukroví, přípravou oběda nebo jinými záslužnými činnostmi.

Zimní stadion jsme měli rezervovaný od 10 hodin do 11.30 hodin. Půlhodiny před začátkem našeho nástupu na led jsme ale dostali informaci, že kvůli zápasu dětí budeme na ledovou plochu vpuštění

o půl hodiny déle. Někteří ale informaci z rozhlasu už nezaznamenali a vydali se do Litomyšle. Na ledovou plochu jsme byli nakonec vpuštěni až před 11. hodinou s tím, že nám bude navýšen čas o zmiňovanou půl hodinu. Když už jsme se před polednem pomalu začali vyzouvat z bruslí, přišla důležitá informace z kanceláře stadionu. „Váš čas na ledě byl prodloužen až do 13. hodiny.“ Ti, co ještě nestihli odjet a slyšeli tuto milou zprávu, rychle se přezuli nazpět a vrátili se na led. Jelikož byla už doba oběda, tak se někteří ještě šli občerstvit do hokejového bufetu.

Na jedné půlce kluziště se jako vždycky bruslilo dokola. Mezi bruslaři se našly také menší děti, které se bruslit teprve učily. A že jim to opravdu šlo, pádů bylo čím dál míň. Na druhé půlce si pánové a některé dámy zahráli hokej. Byl to pěkný zápas. A kdo vyhrál? Všichni, protože to bylo příjemně sportovně strávené sobotní dopoledne s dárkem jedné hodiny navíc.

PLNÉ HNÍZDO U NÁS

V červnu letošního roku řada z Vás viděla epizodu z dokumentu Plné hnízdo II, která byla natáčena v naší obci. Byli jsme mile překvapeni, kolik lidí tento pořad sleduje. Ještě více nás potěšily reakce na tento díl. Cílem dokumentu je přiblížit a ukázat lidem problematiku náhradní rodinné péče.

My jsme si pěstounskou péči zažili již dříve a výsledek nebyl dobrý. V roce 1998 jsme k našim 5 dětem přijali ještě šestiletého chlapce. V té době ještě příprava pěstounů téměř neexistovala, nebyly doprovodné organizace. S Jirkou jsme měli velké problémy, které se nepodařilo vyřešit. Nakonec jsme požádali o ukončení pěstounské péče. V té době jsme byli přesvědčeni, že už se k ní nikdy nevrátíme.

Po odchodu našich dospělých dětí jsme to přehodnotili a přihlásili se do přípravného kurzu pořádaného Pardubickým krajem a po jeho absolvování jsme přijali dvě děvčata – sestry Elišku a Pavlínu.

Již během přípravného kurzu jsme pochopili, že děti, které se dostanou do náhradní rodinné péče, mají už od začátku svého života „pořádně naloženo“ a každé si nese nějaké šrámy na duši.

Poskytnout těmto dětem rodinné zázemí je často náročné, ale o to více nás těší, když vidíme, jak se děvčata rozvíjejí. Eliška se již osamostatňuje a začíná žít svůj samostatný život.

Z naší zkušenosti vidíme, že děti v dětských domovech žijí často v materiálním dostatku, ale v hlubokém citovém nedostatku. Tento deficit řeší často způsobem, který je pro společnost nepřijatelný a dostávají se na okraj společnosti.

Děkujeme všem za podporu. Pokud by někdo měl zájem o více informací o náhradní rodinné péči, rádi vám je poskytneme.

Přejeme všem krásný a pokud možno klidný advent a požehnané vánoční svátky.

Dáša a Vláďa Stříteských

SVĚTLO VE TMĚ,

aneb co mají společného Dušičky, lampiony a Halloween.

„Mamííí? Bude zase letos lampionovej průvod?“ ptá se první dítě.

Snad jo, loni to bylo hezký, vid’?

„A mamííí? Budem zas vyřezávat dýně?“ ptá se druhé dítě.

No jasně! (To zas bude všude bordel.)

„Mami, kde je ten můj starej lampion s lístečkama, jak jsi vyráběla, chci si ho zas vzít, ale s opravdickou svíčkou“, volá třetí dítě.

Dyt ti bude furt zhasínat, viš, jak to bylo vloni. (Takže zapalovač a náhradní svíčku s sebou.)

„Mami a kdy už bude ten průvod, a myslíš, že zas dostanem nějaký bombóny, a co bude na hřišti za překvapení?“ vyzvídají jeden přes druhého.

„A proč se vlastně pořádá ten průvod s lampiony?“

Na to se už děti nezeptaly. Ale kdyby ano, co bych jim vlastně měla odpovědět? Když jsem byla malá, taky se v 80. letech chodilo. Ale proč? Vycházelo se od základní školy a šli všichni. Děti, učitelé, rodiče. Pamatuji si jen ty svítící lampiony ve večerním šeru, ohromný zástup lidí a pochod přes celou ves. Závěr akce už se mi nějak ztrácí v mlze. Jak to tedy bylo?

V době mého dětství se lampionové průvody pořádaly vždy 7. (někdy i 6.) listopadu jako slavnostní připomínka Velké říjnové socialistické revoluce. A nešlo zdaleka jen o večerní průvod se svíčky. Součástí oslav bývala výzdoba veřejných prostor, úřadů, škol i školních tříd a často i kulturní program. To vše pod patronátem pionýrských sdružení. Děti zpívaly oslavné písně a recitovaly neméně oslavné básně, důležité osoby přednášely proslovy, čestná stráž salutovala u pomníků padlých rudoarmějců a pionýrská mládež zde pokládala věnce.

Pro některé pamětníky mají listopadové lampionové průvody možná trochu nahořklou příchuť. Spojují si je s komunistickým režimem, s povinnou účastí, jednostrannou a vždy pozitivní oslavou tehdejšího Sovětského svazu ve stále stejných a dokola omílaných frázích. Kdybychom se ale ohlédli trochu dál do minulosti, zjistili bychom, že průvody se svíčkami lampiony nebo loučemi se u nás pořádaly již na konci 19. století jako součást různých významných duchovních i světských oslav. Později za první republiky se lampionové průvody konaly pravidelně 28. října na Den vzniku samostatného československého státu. Obecně však šlo i o osla-

vy vrcholného podzimu. V sousedním Německu například pravidelně vítali loučemi a lampiony svatého Martina. Podzimní oslavy provázené rituálním zapalováním ohňů a svíček ale najdeme ještě hlouběji v historii v kultuře starých Keltů pod názvem Samhain. Pro Kelty byl konec léta a příchod podzimu nejvýznamnějším obdobím v roce, kdy končil starý rok a začínal nový. Název Samhain je odvozen od *sam e fuin*, což znamená konec léta, a slavil se večer před prvním listopadem. Keltští předkové věřili, že o samhainové noci mohou duše mrtvých navštívit svět živých. Dva oddělené světy se na chvíli spojily v jakési výjimečné rovnováze. Keltové zapalovali v krajině malé ohničky, aby se přichozí ze záhrobí mohli ohřát. Připravovali pro ně obětiny, uklízeli svá obydlí a nechávali otevřené dveře, aby duchové mohli vstoupit do svých bývalých příbytků a přijmout dary na usmířenou. Živí se převlékali a nosili masky jako ochranu před zlými duchy.

Připomínku dávného keltského svátku můžeme spatřovat v našich Dušičkách. I my dnes jdeme na hřbitov symbolicky se setkat s našimi mrtvými předky, i my pro ně zapalujeme „malé ohničky“. Centrum keltské kultury, jinak pravděpodobně rozšířené až na naše území, se nacházelo v severním Irsku. Původně pohanští Keltové stejně jako většina evropských národů postupně přijímali křesťanství a s ním i nové názvy svých tradičních svátků a rituálů. A tak se pomalu zapomíná na Samhain a slaví se Svátek všech svatých, neboli „All Hallows' Eve“, zkráceně Halloween. Jména se změnila, ale typické rituální prvky zůstávají. Oheň jako světlo v temnotě, obětní dary z polí a stáji k uctění a usmíření předků. Irští vystěhovalci v 19. století přenesli své zvyky a tradice na území dnešních Spojených států.

Počátkem 20. století se svátek komercializoval. Od třicátých let začíná být populární nošení kostýmů a kolem roku 1950 se v USA objevuje kolebování po domech, které v 80. letech proniklo i do

Británie. A protože v naší zemi po pádu železné opony milujeme vše západní, ejhle, slavíme dnes Halloween i u nás. A jak je možná pro náš národ v srdci Evropy typické, vnější vlivy ochotně přijímáme a s gustem si je přizpůsobujeme k obrazu svému.

Tak se oklikou dostávám zpět k lampionovému průvodu. Chceme se v obci družít? Chceme vytvořit nějaké společné tradice, na které se budeme každý rok těšit? Chceme pro tyto akce nadchnout děti, aby měly chuť se účastnit? Pak namíchejme kouzelný koktejl toho, co už tu dávno bylo, s tím, co k nám nově přichází. Spojme dušičkové rozjímaní a uctění památky těch, kteří už mezi námi nejsou, s lampionovým průvodem, svíčkami, vydlabanými dýňovými lampami, strašidelnými převleky a nakonec i s trochou opravdové magie. Přesně tohle pro nás už pátým rokem připravují organizátoři průvodu v naší obci. V podvečer 15. listopadu jsme se okolo 17. hodiny sešli před zdravotním střediskem vybaveni lampiony různých tvarů a velikostí, s různými zdroji světla. Po okroužkování dětí světelnými náramky se průvod vydal obcí. Během několika strašidelných zastávek děti zpívaly, cvičily a plnily úkoly a samozřejmě nechyběla sladká odměna pro všechny odvážné. Zlatý hřeb večera na nás ovšem letos čekal v Občerstvení na hřišti. Nejen že jsme se mohli po náročném pochodu občerstvit, ale navíc na nás čekalo překvapení. Přišel totiž kouzelník se svou krásnou asistentkou princeznou a předvedl nevídané magické kousky včetně levitace Beátky Čechové. Tento trik nerozklíčovali ani bystří diváci z prvních řad a u všech dětí (včetně mě) vzbudil neskutečné nadšení. Po hodinovém představení mohli dospělí za odměnu, že tak hezky tleskali, ochutnat různé teplé i studené nápoje, o jejichž magických účincích není potřeba se dlouze rozepisovat.

Za všechny zúčastněné děkuji za tento večer. Sešli jsme se, posvětili si na nadcházející temnotu a užili si podzimní veselí. Keltové by z nás určitě měli radost.

Jedna mamka z Morašic

ADVENTNÍ ZASTAVENÍ

Advent je doba radostného očekávání příchodu Spasitele, doba čekání na Vánoce. Období, kdy se rozsvítí vesnice a města a hlavně oči všech dětí. Období zastavení a setkávání se.

Jedno takové zastavení a setkávání přináší již každoročně Obec Morašice. První adventní neděli pozval místní rozhlas své spoluobčany a blízké lidi z okolí, maminky, tatínky, babičky, dědečky, tetičky k slavnostnímu rozsvícení vánočního stroměčku. Všechny přítomné přivítala paní starostka s přáním krásného adventního času. Ženy napekly perníčky a cukroví, vesnicí zvoněl vánoční čaj, punč a svařák. Společně s vůní se linuly vánoční písně a koledy, které si připravili žáci ZŠ Morašice ve spolupráci s morašickou pobočkou ZUŠ Dolní Újezd. Děkujeme Stáně Coufalové za zapůjčení andělských kostýmů.

Andílci se za doprovodu básničky Stroměčku vstávej vydali na cestu, kde rozsvítili obecní stroměček. Široko daleko nenajdete hezčí a já se těším, až půjdu večer ze školy a posvětil mi na cestu. Vždy se mi rozsvítí úsměv, když ho vidím. Přejí vám všem úsměv a jiskřičku v očích, dětskou radost, zdraví a štěstí v celém roce 2025.

Monika Sychrová

„V tom malém plamínku, jiskra se skrývá,
jinýma očima člověk se dívá.
Očima dítěte, co věří v zázraky,
dítěte, které necítí rozpaky.“

„Advent je časem lásky a míru,
kdy lidé nacházejí ztracenou víru.
Srdce nám v rytmu lásky zas tepou,
Vánoce na dveře pomalu klepou.“

PEKLO NA HŘIŠTI

V pátek 6. prosince navštívili pekelníci spolu s andělem a Mikulášem naše Občerstvení na hřišti. Naštěstí peklu nikdo nepropadl, a proto se zpívalo a tancovalo. Děti měly sice nepatrné hříchy, ale protože převažovala především samá chvála a úspěchy, došlo i na mikulášskou nadílku. Jelikož se u nás peklu i nebesům velmi zalíbilo, příští rok se těší na viděnou.

Veronika Říhová

PERLIČKY Z NAŠÍ HISTORIE

Byl jsem požádán o spolupráci na tvorbě Morašického občasníku. Proto vítejte u nové rubriky. Budu se vám snažit předat na základě mých zápisků zajímavé informace z historie naší obce. Jako první jsem vybral povídání o mateřské školce, protože jak jste se dočetli, bude probíhat její rekonstrukce.

Mateřská škola v Morašicích zahájila provoz 1. září 1951. Do této doby ji předcházela „žňový útulek“ v červenci a srpnu. Iniciátorkou založení byla paní učitelka 1. třídy ZŠ Pavla Huráňová. MŠ byla umístěna v budově školy v jedné třídě v přízemí. Stravování, šatna, WC i chodba byly společné s velkými dětmi.

První učitelkou s příslušným vzděláním byla Marie Stráníková ze Sebranic. Po ní od roku 1952 Marie Novotná z Litomyšle. V roce 1957 přichází do MŠ učitelka Věra Vysoká. V té době dochází do školky 28 dětí z Morašic, Nových Sídel, Sedlišťky, Újezdce, Tří Kocourů a Makova. Provoz školky byl od 7 do 18 hodin.

V roce 1959 přichází do školky učitelka Bohuslava Trávníčková, která zde působí do roku 1991. MŠ se stěhuje do 1. patra. O školku začíná být velký zájem. Kapacita nestačí a je v provozu i o prázdninách. Od hygieniků i lékařů je kritizováno překračování kapacity školky. V roce 1962 se uvažuje o adaptaci Korábova statku čp. 42 na MŠ, nakonec byl ale návrh zamítnut.

Mateřská škola je postupně vybavována a uvažuje se o pozemku na dětské hřiště. Asi na čtvrtý pokus bylo vybráno místo „Na prutě“. Je blízko školy, chráněné od větru a u potoka. Buduje se zařízení hřiště a pozemek je oplocen (1972–1974). V roce 1975 probíhá jednání o výstavbě nové mateřské

školky. Byl vybrán pozemek na zahradě čp. 13, na kterém byl navržen pavilonový areál pro tři třídy se spojovací chodbou. Bylo nutno zajistit sdružení finančních prostředků (ONV, MNV, JZD, okolní obce). Dále bylo nutno zajistit vlastnická práva a vykácet stromy. Přípravná jednání trvala do roku 1976. Celá stavba byla zařazena do akce „Z“, což znamenalo, že většina prací byla zhotovena brigádnicky.

Zemní práce na nové MŠ začaly v roce 1977. Od dubna 1978 zde byl jako stálý pracovník Jaroslav Krejsa (můj tatínek) a od srpna Hana Němcová. Ti vytrvali na stavbě až do jejího skončení a později se stali zaměstnanci MŠ. Bylo třeba každý den sehnat 5 až 8 brigádníků, narázově i 20. Stavební dozor prováděl Josef Jokeš.

Děti z MŠ se podílely na kulturních akcích v obci, a to vítání občánků, beseda s důchodci, výroční schůze JZD, karnevaly, besídky. Pro velký počet dětí musela být mateřská škola rozšířena. Byl proto upraven bývalý ředitelský byt ve škole.

V roce 1981 již probíhaly dokončovací práce na nové MŠ venku i uvnitř. Stěhoval se nábytek a zařízení, upravovalo se okolí. Slavnostní otevření nové MŠ proběhlo 29. srpna 1981. Budově MŠ bylo přiděleno číslo popisné 134.

Výstavba trvala 4 roky a náklad byl 4 203 000 Kč. Bylo odpracováno 46 713 bezplatných brigádnických hodin a 17 000 hodin placených. Do MŠ docházely děti ze 7 obcí. Ředitelkou školky byla Bohuslava Trávníčková. Od 1. září 1981 převzalo provoz a financování JZD Morašice. Tento stav trval do roku 1990.

V roce 1983 byly obsazeny dva pavilony, ve třetím byla umístěna 1. třída ZŠ.

Od roku 1987 se zvyšují náklady a je snaha získat peníze od podniků, kde jsou zaměstnáni rodiče dětí. Od 1. září 1990 přebírá financování provozu MNV Morašice. V zimě je jen jedno oddělení z úsporných opatření. Spojeny jsou jídelny ZŠ a MŠ. Od roku 1991 je ředitelkou MŠ Miloslava Benešová z Litomyšle. Průměrná docházka v roce 1994 je 40 dětí.

Průběžné opravy a údržbu areálu MŠ zajišťuje Obec Morašice.

V červenci 2024 odchází ředitelka Miloslava Benešová do důchodu. Novou ředitelkou je od 1. srpna na základě konkursního řízení jmenována dosavadní učitelka Markéta Vavřínová z Budislavi.

Jaroslav Krejsa

Nejprve brigádník, pak stálý pracovník na stavbě a nakonec zaměstnanec mateřské školy Jaroslav Krejsa starší (otec autora článku). Dole ještě s Janem Neugebauerem.

MORAŠICE ODPARTOVALY 18. ROČNÍK HUDBA POMÁHÁ

S předvánočním obdobím vyrazila na svou koncertní šňůru Hudba pomáhá. Z morašického zdravotního střediska zamíří do vyprodaných divadel v Poličce, Litomyšli, Ústí nad Orlicí a Vysokém Mýtě. Orchester tradičně zahajoval v kostele sv. Petra a Pavla – koncerty přinesly v součtu 125 197 Kč.

„Letos je to smršť“, komentuje dění ředitel festivalu Karel Telecký. A míří k zájmu o vstupenky: „Deník glosoval náš předprodej slovy: ‚Tak rychle nemizí vstupenky ani na Smetanovu Litomyšl nebo koncerty Marka Ztraceného,‘ což mi možná zatíží klima v práci, vypráví ve vtipu. Na rychlosti však něco pravdy bude. I vstupenky na přidáný koncert zmizely do posledního místa.

Ročník nesoucí podtitul „ze špajzu naší babi“ si klade za cíl získat dostatek financí na zakoupení nového auta pro rodinu Vopálkových z Litomyšle. Jejich malý Míla žije život se vzácnou metabolickou vadou jménem rhizomelická chondrodysplazie. Velmi vzácná metabolická vada u něho způsobuje především tzv. neprospívání – opožděný motorický a mentální vývoj, zkrácení končetin a kloubní deformitu. Míla tak sám nechodí, nemluví a prakticky ve všech úkonech potřebuje pomoc rodičů. Velmi obtížné je pro něho také stravování. To musí být velmi pravidelné (každé 2 hodiny) a navíc probíhá ve speciální židličce, která tak s Vopálkovými jezdí kamkoli se pohnou. Nová dodávka jim tak umožní cestovat i na větší vzdálenost, protože židličku nebudou muset rozkládat a Míla bude moci jíst i přímo v autě.

Orchestr nyní čekají ještě čtyři koncertní zastávky. Vysněnou metou je opět vydělat milion korun, za který bude moci rodina jezdit v novém autě minimálně dalších deset let. Na této cestě lze muzikanty podpořit nejen koupí vstupenky, ale třeba také prostřednictvím transparentního sbírkového účtu. Více napoví stránky www.hudbapomaha.cz.

Hudba pomáhá je benefiční projekt dobrovolnické skupiny z Pardubického kraje. Na 140 rodičů, dětí, učitelů, kamarádů ze základky i bývalých kolegů z práce každoročně vybere jednu handicapovanou rodinu ze svého okolí. Se svým orchestrem pak připraví šňůru koncertů a každou korunou ze vstupného zafinancují rodinnou léčbu či kompenzační pomůcky. Za uplynulých 17 let získali již více než 6 milionů korun a nejedno filantropické ocenění.

Karel Telecký

ZAPOMENUTÉ OVOCE?

Studničné

Po delší době se vraťme zpět k povídání o starých a zajímavých odrůdách ovoce. Nyní to bude jablono, a to dokonce taková, jejíž kolébkou jsou východní Čechy. Když byste ji ochutnali, asi by si k vašemu srdci cestu nenašla okamžitě. Její hodnota nespočívá v chuti čerstvého ovoce. Přesto se však pyšní vlastnostmi, které ji mohou činit natolik cennou, že by tato odrůda neměla upadnout v zapomnění. Původ názvu Studničné není jasný, ale jako nejpravděpodobnější se jeví jeho odvození od názvu obce Studnice na Náchodsku. Právě zde v regionu pěstování jablek zaslíbeném v severní části východních Čech v oblasti Chlumecka, Jičínka a Náchodska se tato odrůda pěstovala už od pradávna. O jejím přesném vzniku nemáme zpráv. Patrně půjde o náhodný semenáč předáváním šířený mezi ovocnáři. Z této oblasti Čech se Studničné následně šířilo i do dalších částí naší země. Nejde o odrůdu náročnou. Dobře zvládne jakoukoliv i příliš vlhkou a studenější polohu, neboť příliš netrpí na rakovinu a jiné nemoci. Vyrůst stromu je velmi bujný a velmi zdravý. Koruny starých stromů na hlubokých půdách jsou obrovské. Větve rostou vzpřímeně a příliš se ani nerozkládají pod tíhou úrody, takže tvar má koruna spíše vysoce kulovitý. Pokud strom pravidelně neošetřujeme řezem, stane se koruna brzy zcela neprůhlednou, neboť Studničné má ve zvyku nasazovat spoustu vlků. Nevýhodou této odrůdy je, že stromy přicházejí

poměrně pozdě do plodnosti. Plody dosahují zpravidla střední velikosti, jsou pravidelně kulovité, někdy trochu zploštělé. Nápadná je často velmi mělká stopečná jamka. Barvu mají plody žlutozelenou, na osluněné straně s červenorůžovým líčkem. Povrch plodu je pokryt výraznými lenticelami. Dužnina je bílá, sušší, hutná, nakyslá, na vzduchu moc nehnědne. Sklízet by se Studničné mělo co nejpozději, nejdříve tak v polovině října. V dobrém sklepě pak vydrží i do pozdního jara. Když nahlédneme do Kamenického knihy České ovoce, autor zde cituje jistého zahradníka s velkou oblibou Studničného jablíčka: „Pojídám-li Studničné, mám pocit, jako bych jedl cukr namáčený ve výborném víně.“ Tento barvitý popis byste asi těžko označili jako přiléhavý po ochutnání Studničného. Opravdu hutná a sušší dužnina společně s nakyslou chutí není gastronomickým zážitkem. Ovšem při zpracování mohou náhle tyto vlastnosti býti ku prospěchu. Když dostaneme chuť na štrúdl či jiné pečivo jablek oplývající, oceníme nakyslou chuť i sušší dužninu. Budeme-li chtít jablka sušit, přijde nám vhod dužnina, která příliš nehnědne a i v sušeném stavu si tak ponechá krásnou bílou barvu.

Studničné v okolí našich obcí nalezneme jen v jabloňové aleji z Morašic do Újezdce, kde roste několik krásných mohutných stromů.

Petr Zehnálek ml.

Typické plody nasbírané na konci října pod stromem.

Vzrostlý starý strom v plném zdraví.

ODPOČÍVEJ STUDÁNKO

Aneb jak víly s Rákosníčkem uspali přírodu a zamkli studánku.

Tak jako se my lidé připravujeme na zimní období a zazimováváme své zahrady, i samotná příroda se během podzimu postupně chystá na mrazíky a sněhovou nadílku. A protože se cítíme být součástí přírody, zařadili jsme do našeho ročního plánu akcí také uzamykání studánky, které letos připadlo na sobotu 26. října. V překvapivě hojném počtu jsme se sešli u bývalé školy. Na podzim se dny zkracují a noci prodlužují, proto nás ke studánce doprovázely svíčky, lampičky, lampiony a jiná světýlka.

V poklidném průvodu světýlek jsme vyšli dolů pod ves. Cestou jsme se již tradičně zastavili u Tašnerů „Zpěváků“, abychom je pozdravili a popřáli pěkný večer. Do průvodu se přidaly i jejich pravnučky, které kvůli naší akci dorazily až z Prahy. Toho si opravdu vážíme.

Na jaře, když jsme studánku probouzeli, skamarádili jsme se s Rákosníčkem. Slíbili jsme si, že se u studánky na podzim opět sejdem. Namísto Rákosníčka jsme ale slyšeli jen zvláštní zvuky a s obavou jsme čekali, odkud na nás vyběhne nějaké divoké zvíře. Nebyl to naštěstí žádný divočák, ale chrápající Rákosníček. Když ho víla vzbudila, byl moc rád, že jsme slib splnili a opět ho navštívili.

S jeho pomocí jsme uložili studánku a vlastně i celou okolní přírodu k zimnímu spánku. Měli jsme

také velké štěstí a zahlédli víly Aničku, Toničku a Sárinku, jak svým vílím tancem pomalu ukonejšily celou okolní krajinu. Po ztišení v přírodě již na řadu přišel klíč a uzamykací básnička, kterou odvážně a nahlas přednesla Simonka. U studánky nám Rákosníček vysvětlil, jak je voda a celá příroda pro nás všechny důležitá. I když jsme Rákosníčkovi žádnou písničku na dobrou noc nezapívali, usnul záviděníhodnou rychlostí.

Průvodem jsme se opět všichni vrátili ke škole. Jelikož je podzim také obdobím vzpomínání na ty, kteří už tu s námi nejsou, spojili jsme naše podzimní setkání se vzpomínkou na občany padlé ve válkách. Položení věnce k památníku padlých doprovázely tóny státní hymny. Do minulého roku jsme tuto nejhezčí českou píseň pouštěli z reproduktoru. Letos poprvé jsme se rozhodli využít hudebního nadání některých z nás a hymnu tentokrát naživo zahrál Pepík na jeho baskřídlovku. Je úžasné jak silnou atmosféru a emotivní náboj dokáže společným akcím dodat živá hudba.

I když ještě mrazy neudeřily a počasí nám přálo, těšili jsme se na společné setkání v teple staré školy, kde na nás čekaly výborné klobásy z udírny. Společenská místnost opět skoro praskala ve švech. Děkujeme všem organizátorům, účinkujícím i zúčastněným.

VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ

Obec Řikovice se rozrostla o nové občany, tentokrát o tři kluky.

A máme tu další poprvé. Poprvé v historii proběhlo vítání občánků i v Řikovicích. Letos se u nás narodili tři chlapečci. A tak jsme se dohodli, že je přivítáme přímo v jejich rodné vsi, když už máme i vhodné reprezentativní prostory. Slavnostní odpoledne se konalo v neděli 3. listopadu ve společenské místnosti bývalé školy.

Touto malou slavností provázela již tradičně Jaroslava Stráníková, několika slovy se k vítání občánků připojila také starostka Pavlína Jarešová. A jako vždy, ani tentokrát nechyběla milá kulturní vložka. Básničku o holčičce a chlapečkovi přednesly děti z mateřské školy, své recitační schopnosti předvedla také Viktorka Ropková. Klavírní hru Zuzky Famfulíkové doprovázela krásným zpěvem Alexandra Rošková.

V tento slavnostní den jsme mezi nás přivítali Alberta Peška, Sebastiáná Doseděla a Tomáše Večeřu. Přejeme chlapcům hodně zdraví, štěstí a radosti ze života a jejich rodičům radost ze svých ratolestí.

NA VÝLETĚ S HASICÍ STŘÍKAČKOU

Renovaci naší hasičské stříkačky PS8 v Hukovicích u Nového Jičína jsme spojili s návštěvou Řikovic u Přerova.

Rozhodli jsme se rozšířit hasičská mužstva našeho sboru o veterány. Tím vznikla i myšlenka na renovaci a zprovoznění starší stříkačky PS8 (vyrobena v letech 1960–1965), která již několik let jen leží a zahálí v hasičárně. Dostali jsme tip na šikovného opraváře z Hukovic u Nového Jičína. Po domluvě možnosti opravy jsem společně s Pepou Černým stroj odvezl k opraváři Honzovi. Naše představa byla taková, že stříkačku předáme a až bude hotová, tak si ji vyzvedneme. Padl ovšem dotaz, kolik máme času? Klidně celý den, zněla naše odpověď. Díky tomu jsme se stali součástí průběhu oprav a servisu. Pod odborným vedením jsme ji celou rozdělali, postupně odstraňovali závady a opět složili. Vše zabralo asi 3,5 hodiny. Úspěšným završením bylo bezproblémové nastartování stříkačky, která nebyla v provozu minimálně 5–6 let. Domluvili jsme si rozsah další renovace a termín vyzvednutí.

Mezitím, co jsme čekali na konečnou realizaci, byl přidán příspěvek o opravě na sociální síť. Tam si toho všiml starosta SDH Řikovice u Přerova, který si myslel, že někdo řeší jejich stříkačku. Napsal jsem mu a vysvětlil, že se jedná o náš stroj. Vyměnili jsme si pár informací a došli k tomu, že několikrát padla u nich i u nás myšlenka na to, potkat se a poznat obyvatele ze stejnojmenné obce. Bohužel konkrétní termín nepadl a komunikace ustala.

V neděli 1. prosince jsme vyrazili s plně obsazenou hasičskou dodávkou vyzvednout opravenou stříkačku. Další jasný cíl na cestě zpět byla zastávka v Řikovicích u Přerova. Dorazili jsme bez domluvy, bez ohlášení. Bohužel jsme nikoho venku nepotkali, asi i kvůli počasí, protože byla mlha a zima. Po zjištění, že by mělo být v provozu bistro u hřiště, jsme tam zajeli. Kde jinde než v hospodě hledat místní obyvatele. Nejdříve nám nikdo nechtěl věřit, odkud jsme. Po zkontrolování označení na hasičském autě – SDH Řikovice, i nápisu na tričku, padly jasné důkazy. Poseděli jsme, popovídali o místním i našem dění v obcích, připili místní pálenkou (prý abychom je nepomluvili). Tímto si myslíme, že jsme dali dobrý základ pro družbu a další společná setkání.

Martin Stráník, velitel SDH Řikovice

Obdivujeme šikovné ruce opraváře Honzy z Hukovic

VÁNOČNÍ DAROVÁNÍ

Než jsme se stihli ohlédnout za létem, utekl podzim a teď už je zima. A proto jsme už v říjnu začali chystat další oblíbenou akci v naší vesnici. Uhádnete, která to v zimním období je?

Tradiční rozsvícení stromu před bývalou školou letos připadlo na pátek 29. listopadu. Minulý rok nám sníh namaloval nádherné kulisy, což se letos bohužel podle předpovědi nedalo očekávat.

Nadšené zpěvačky a zpěváci se sešli na začátku listopadu, aby vybrali písničky a začali pilně trénovat. Minulý rok jsme poprvé zahráli vánoční příběh, který se podle ohlasů moc líbil. Proto jsme ho zase do letošního programu zařadili. Co by byl ale vánoční příběh bez svaté rodiny? Kdo by zahrál nejdůležitější postavy? Nebyl by třeba malý Tomášek Večeřa pěkný Ježíšek? Vyšlo to! Budeme mít živého Ježíška! Měli jsme radost, protože maminka Míša souhlasila. Další změna v obsazení proběhla v roli pastýře, kterou letos přijal Pepa Krejsa. Role vypravěče opět připadla Veronice Říhové.

Kromě pohlázení po duši formou hudebního vystoupení bývá vždy součástí vánočního setkání i pohlázení chuťových buněk. Několik říkovických domácností už na začátku listopadu provoněla vůně perníčků a cukroví, které pak nazdobené

a zabalené lákaly při rozsvěcení stromu mlsné jazyčky. Cukrářka Jaruška Tobiášková upekla ještě úžasné rolády. Na zahřátí jsme pro děti připravili čaj a pro dospělé svařák. Na ty, kteří zavítali do společenské místnosti, čekala česnečka a vepřový steak s pepřovou omáčkou.

Přípravy vrcholily také v souvislosti s tvorbou našich vánočních věnců a dekorací. Týden před akcí jsme se sešli ve škole, abychom z chvojí upletli věnce, stromečky a různé dekorace. Na vánoční zdobení všech dekorací jsme měli jen týden, ale všechno jsme společnou silou zvládli.

A protože správná vánoční akce se neobejde bez dárek, říkovičtí dostali pod stromeček rekonstrukci místního hřiště u bývalé školy. Radost z daru byla obrovská! Konečně to vyšlo! Obec zažádala Národní sportovní agenturu o dotaci na rekonstrukci hřiště a obdržela pozitivní reakci na žádost v hodnotě 2 000 000 Kč. Během příštího roku se budeme moci těšit na multifunkční hřiště u bývalé školy.

Páteční předadventní podvečer se opět vydařil, kdo dorazil, určitě nelitoval. Marián Nešpor doprovodný program dobře ozvučil a Miroslav Lipavský celý podvečer zdokumentoval. A co bylo skutečným vrcholem večera? Částka 15 000 Kč. Tento dobročinný finanční výtěžek opět zamířil do pokladničky Hudby pomáhá. Protože my v Řikovicích víme, že zvláště v období Vánoc bychom na sebe měli být hodní a štedří. Doufáme, že letos tento skvělý projekt opět pomůže a rodině malého Milánka usnadní práci nový automobil.

Sbor zpěváků, napečené dobroty, spousta krásných vánočních dekorací a svatá rodina – to vše bylo v Řikovicích na rozsvěcení stromu k vidění.

KONEC MIKULÁŠE?

Tak jako každý rok, tak i letos u nás vyšli Mikuláš s andělem a čerty na obchůzku. První návštěvu si objednali v Jiříkově. Děti nám přednesly moc pěkné básničky a za odměnu dostaly dárečky. Pak už jsme vyrazili do Řikovic. Vesnici jsme obešli, ale vypadá to, že jsou u nás všechny děti úplně vzorné, protože nás pustili pouze do dvou domácností. I když čerti by určitě nějaké hříšné duše našli. Tradice by se měli ctít a je škoda, že zájem o mikulášskou návštěvu opadá.

Václav Tobiášek ml.

DOBOJOVÁNO

Než si přečtete hodnocení uplynulého půlroku očima trenérů mládeže, rádi bychom jim i touto formou poděkovali. Ve fotbalovém oddíle totiž není prakticky záslužnější činnosti.

Do mistrovských zápasů zasáhlo za podzim 35 dětí ve věku 7–15 let (pro srovnání to loni bylo 31 dětí). Ke starším žákům se se svými kluky posunul Martin Kovář a k mladším nastoupil Jiří Lněnička. O přípravy se starají Milan Chmelík, Milan Klement a Jiří Famfulík, který k tomu ještě rozvíjí pohyb a chuť k němu u těch nejmenších, což je dalších přibližně 12 dětí navíc. Díky patří i Miloši Kopeckému, který se po letech u žáků ujal role řidiče našich dorostenců. Přejeme všem hodně síly a chutě do jejich práce, budiž jim odměnou nebo motivací působení Vojty Huryty a Marti Famfulíkové v ligových soutěžích v dresu FK Pardubice.

MLADŠÍ PŘÍPRAVKA

Po poměrně úspěšné sezóně 2023/2024 jsme se z důvodu menšího počtu dětí, kdy nám několik hráčů odešlo do starší přípravky, rozhodli spojit síly v souklubí s týmem Horního Újezdu. Začali jsme trénovat po letní prázdninové pauze na začátku září. Tréninky jsou v sezóně pravidelně v pondělí a středu společně se starší přípravkou. První turnaj jsme odehráli netradičně ve středu 11. září v Borové, kde jsme si poprvé otestovali spolupráci s hráči Horního Újezdu. Vše klapalo na výbornou a da-

Mladší příprava

řilo se, po těsné prohře s Čistou jsme skončili druhí. Za podzim jsme odehráli celkem sedm turnajů, resp. 18 zápasů, z nichž jsme 12 dokázali dovést do vítězného konce.

Tři hráči se pravidelně účastnili zápasů starších přípravek. Místo nich jsme zapojili z fotbalové školičky děti, které sbíraly své první zkušenosti z „mistrovských“ zápasů.

STARŠÍ PŘÍPRAVKA

Starší příprava začala trénovat spolu s mladší na začátku září a hned 8. září jsme si mohli poměřit síly se soupeři na prvním turnaji v Němčicích. Po odchodu několika stěžejních hráčů do kategorie žáků nás zajímalo, jak na tom budeme. Skončili jsme třetí po jednom vítězství a dvou prohrách, což nebylo špatné. Zápas se hraje v počtu 5+1 a vzhledem k dlouhodobější nepřítomnosti několika dětí jsme byli nuceni povolat tři hráče z mladší přípravy, nakonec na celý podzim. Kluci se velmi dobře zapojili.

Celkem jsme se zúčastnili sedmi turnajů s následující bilancí: 16 odehraných zápasů, z nichž jsme čtyři vyhráli, jednou remizovali a 12krát prohráli. Vzhledem k věkovému složení týmu to nejsou špatné výsledky. Za nejlepšími týmy okresu jsme zaostávali, ale věříme, že s postupem času budou rozdíly mizet. Přes zimu chceme pilně trénovat a na jaře soupeře řádně potrápit.

Starší příprava

Přes zimu budeme trénovat v tělocvičně místní ZŠ. V pondělí a středu společně mladší a starší příprava, úterý je vyčleněno pro fotbalovou školičku. Začátky tréninků jsou vždy od 17.00 hodin. Srdečně zveme všechny nové zájemce. Kromě tréninků nás určitě čekají i nějaké halové turnaje, ale jejich rozpis zatím není znám.

Milan Chmelík

MLADŠÍ ŽÁCI

Do nové sezóny jsme vstoupili opět spojeni s Horním Újezdem a s nezvykle velkým počtem dětí. Z něho musíme mít samozřejmě radost, ale zároveň je potřeba zmínit, že je to často oříšek. Hrajeme už na šířku velkého hřiště soutěž 7+1. Byly ale i zápasy, na kterých se nám sešlo 18 dětí. Při takové rotaci je samozřejmě složité zajistit spokojenost všech, udržet tempo a kvalitu zápasu. Proto u nás s výsledným podzimním 5. místem (17 bodů z 10 zápasů) panuje spokojenost.

Jiří Lněnička

STARŠÍ ŽÁCI

Letošní sezónu jsme opět v trojklubí, tentokrát s Čistou místo se Sebranicemi. Naše „spoluúčasť“ se bohužel smrškla na pouhé tři kluky. Díky „Hornáku“ se ale nemění mimořádně šikovná kostra týmu, která už před dvěma roky ovládla přebor mladších žáků. Loni skončili o bod druhí a letos na podzim byli v deseti zápasech stoprocentní. Děti si díky skvělé partě i silným individualitám umí poradit v soubojích jeden na jednoho, ale dokážou fungovat i jako tým. My trenéři se jim do toho

snažíme mluvit, jen když je opravdu třeba, protože z předchozích let víme, čeho jsou schopní.

Martin Kovář

DOROST

Naši dorostenci, pro tento rok Lukáš Němec, Lukáš Mach a Jan Kopecký, jsou stejně jako loni a stejně jako kluci ze Sebranic součástí dorosteneckého družstva Horního Újezdu, který nakonec skončil v okresním přeboru Chrudimi. Tam mají kluci možnost hrát klasický velký fotbal. Sezónu jsme začínali se 17 hráči na soupisce. Během prázdnin jsme ale nestihli žádné přátelské utkání, takže jsme do ní vlétli na konci prázdnin naostro. V zápasech nám vypomáhali i starší žáci, především Jan Kvapil. První zápasy nás od větších porážek často uchránil Lukáš Němec. Třetí zápas jsme poznali, že i soupeř se dá porazit. Další zápasy jsme střídali prohry s výhrami. Ze zdravotních i jiných důvodů se pak začaly kupit omluvenky, ale kluky to nijak neodradilo. Myslím, že mají dobrou partu, ve které budou dále pokračovat. Po podzimu jsme s 12 body na osmém místě.

Miloš Kopecký

MUŽI

Na první pohled mají za sebou muži úspěšný podzim, když skončili na druhém místě okresního přeboru. Postoupili do jarních bojů okresního poháru a vyhráli 10 z celkových 15 zápasů. Na druhý pohled stálo neskutečné komunikační úsilí, abychom trénovali alespoň jednou týdně a abychom se na zápasy vůbec scházeli, čestná výjimka asi třem

utkáním. Před sezónou odešel do Dolního Újezdu Michal Kopecký, dlouhodobé zdravotní problémy vyřadily několik hráčů (Martina Ropka, Jana Víta, Václava Nováka, Tadeáše Nádvorníka a Josefa Štancla). Někteří mají jiné priority a někteří během léta nebo podzimu prostě přestali chodit a komunikovat, což je pro trenéra a koneckonců i kabínu ta nejmíň pochopitelná varianta. Právě děravé sestavy a nulová možnost zásahu do zápasu stojí podle mě za jedinými prohrami s Pomezím a Opatovem ve spojení s kvalitou soupeřů. Naštěstí z dorostu přišel Tomáš Huryta, v průběhu podzimu se vrátil po dlouhé době Jan Pitra a také máme dost gardistů, kteří se jednou nebo vícekrát nechali přemluvit na výpomoc (Martin Burián, Milan Chmelík, Jiří a Luboš Vosmekovi). Tak se stalo, že se ve zmíněných 15 zápasech protočilo těžko uvěřitelných 28 fotbalistů, ale pouze 12 jich absolvovalo více než polovinu. Tohle úzké jádro se ale obdivuhodně semklo a z mého pohledu se oproti minulému roku zvýšil počet těch zápasů, které jsme díky bojovnosti zvládli. Za všechny vypíchnu derby s nabitou sestavou „dolňácké“ rezervy nebo výhru nad Dlouhou Loučkou. Dalšími důvody k nejlepšímu podzimnímu bodovému zisku od našeho pádu do okresu jsou podle mě pevná defenziva (pouze 13 minut chybějící a výjimečně chybující Martin Černohorský + výborná brankářská dvojice), neúnavný kapitán Domink Štancl ve středu pole (3 góly, všechny vítězné, jednoznačný vítěz

týmové ankety o nejužitečnějšího hráče), ofenzivní standardní situace (téměř polovina gólů) a gólová produktivita Filipa Bureše (téměř třetina gólů). Ten vstřelil v podzimních mistrovských utkáních celkem 11 gólů (10 v přeboru, 1 v poháru), což se za celou zmapovanou historii Sokola povedlo pouze Standovi Hanusovi na podzim 1979 ve III. třídě.

Když se tímto přesuneme k číslům, druhým nejlepším střelcem byl Tomáš Huryta s pěti góly, na tři góly se dostali Dominik a Václav Štanclovi spolu se Zdenou Skalou. Ten byl s pěti asistencemi nejlepším nahrávačem a s osmi body (3+5) třetím nejproduktivnějším hráčem právě za střelci Filipem Burešem (11+0) a Tomášem Hurytou (5+4). Kompletní statistiky najdete na našich internetových stránkách.

Můj dík za podzimní část patří Lubovi Rusnákovu za vedení tréninků, všem těm hráčům, na které byl z účastí spoleh, stejně jako těm, na které spoleh být neměl, ale jednorázovou pomoc neodmítli. V tomto ohledu patří zvláštní dík, a vlastně i obdiv, Josefu Kopeckému za to, že patří stále do té první skupiny i za pomoc s trenérským vedením zápasů. Děkuji také všem fanouškům, kteří si nás na podzim užili víc než dost (10 domácích zápasů). Doufám, že jsme jim povětšinou dělali radost a že tomu tak bude i na jaře, kdy si nás zdaleka tolik neužijí.

Václav Štancl

Rozlučka fotbalové školičky

Rozlučkové posezení

Kromě zmíněných trenérů bychom za podporu a spolupráci poděkovali Obci Morašice. Díky za příspěvky patří i okolním obcím. Díky za spolupráci posíláme i TJ Horní Újezd a jejím trenérům. Vděční jsme i za každého rodiče, který nám pomůže s dopravou nebo jiným zajištěním chodu oddílu, stejně tak jsme rádi za dobře fungující Občerstvení na hřišti. **Jeden zápas nám v tomto roce přece jenom zbývá, a to tradiční silvestrovský fotbalík, na který jsou v poslední den v roce od 10.00 hodin zváni všichni, co si troufnou po svátcích na trochu pohybu.** Pro děti, co by si troufily na více pohybu, budou naši trenéři ve všední dny nového roku v tělocvičně. Každé pondělí a středu tam sportují děti ročníků 2014–2017, každé úterý ti ještě mladší vždy od 17.00 hodin. Neváhejte a přijďte se s dětmi podívat. Stejně tak máme dveře otevřené pro všechny dospívající a dospělé, kteří by nám chtěli pomoci jinak, práce je pořád dost.

Závěrem TJ Sokol Morašice přeje všem členům, příznivcům i ostatním klidné a příjemné prožití vánočních svátků. Hodně štěstí a zdraví v novém roce, ve kterém náš fotbalový oddíl oslaví 55 let. Pro aktuální informace o zimní přípravě i chystaných akcích sledujte naše stránky.

TJ SOKOL MORAŠICE

Z naší telocvičny až do LIGY!

Pojď si s námi zasportovat. Možná jen pro zábavu, možná pro budoucí sny.

Ročníky 2018 a mladší - úterý 17:00
Ročníky 2014-2017 - pondělí a středa 17:00

Kontakt na trenéry:
802 101 813
731 802 087
724 088 480

2013 a starší info na tel: 737 583 051

Marta Famfuliková
9. třída
1.liga starších žákůň Čechy
Ujoje Huryta
8. třída
1. česká liga žáků U14

HAJDY DO LESA, aneb bádání zase začíná.

Koncem října školní družina, tentokrát úplně celá, vyrazila na 2. badatelský výlet. Opět jsme jeli do Jarošova. U rybníka badatelé prozkoumali několik ryb a pak už hajdy do lesa. Museli najít několik druhů listů jehličnatých i listnatých stromů. Stopy nějakého zvířete a spoustu dalších úkolů. Čas rychle běžel a zbylo jen předat další badatelské medaile a pak už počkat na autobus. Počasí nám opět přálo, takže jsme si bádání moc užili.

Stanislava Coufalová

PAPÍR VŠUDE, kam se podíváš.

Sběr papíru proběhl 2. listopadu. Díky šikovným pomocníkům jsme zvládli naložit 10 tun papíru. V prvním kole na stupních vítězů zatím stojí devátá třída. V druhém kole, které by mělo proběhnout v květnu, se však může postavit zcela jiná třída. To uvidíme. Děkujeme všem za podporu akce a sbírejte papír už teď!

Stanislava Coufalová

Nepadej, ty potvoro!

PENÍZE a zase peníze nejen v televizi

Žáci sedmých tříd se před nedávnem vydali na exkurzi do Prahy, která zahrnovala dvě velmi zajímavé zastávky: Českou národní banku a Českou televizi. Naše návštěva v České národní bance byla zaměřena na hodnotu peněz. Průvodci nám vysvětlovali, jak peníze fungují, jakou mají hodnotu a proč je důležité s nimi správně hospodařit. Žáci si odnesli cenné poznatky, které jim pomohou lépe se orientovat ve světě financí.

Druhá část exkurze nás zavedla do České televize, kde jsme měli možnost nahlédnout do zákulisí natáčení. Naše skvělá paní průvodkyně nám ukázala různé části televize a seznámila nás s technickými prostředky, které umožňují vznik pořadů. Nezapomenutelným zážitkem pro děti bylo stát se přímými účastníky natáčení dětského pořadu a také nahlédnutí do studia, kde se vyrábí pořad Zázraky přírody. Některé profese jsme si mohli vyzkoušet na vlastní kůži. Třeba moderování zpráv je pěkná makačka.

Exkurze byla zakončena na Václavském náměstí, kde si žáci užili atmosféru Prahy a také se mohli občerstvit a koupit něco na památku. Tento výlet byl nejen poučný, ale i plný nezapomenutelných zážitků.

Stanislava Coufalová

Holky, mě bolí zub.
Teď se máš usmívat, jsme v televizi!

Připravte se, jedeme na ostro!

ŽALUDY pro nový les

Před časem nás oslovily paní z Českých lesů, zda bychom jim nenasbírali nějaké žaludy pro sadbu nových stromů – dubů. Byli jsme pro. Vyhlásili jsme velkou akci. Každé ráno jsme vyplavovali a vážili žaludy. Po celkovém součtu s obrovským předstihem vyhrála 4. třída. V jednotlivcích to byly sestry Soukupovy. Blahopřejeme a děkujeme, že jste přispěli k výsadbě nového lesa. Teď prozradím velké tajemství: vítězové pojedou hned po novém roce na výlet.

Stanislava Coufalová

Žaludy – to je to, oč tu běží!

I žaludy si zaslouží pořádnou ranní hygienu.

COŽE? SVATBA VE ŠKOLE?

Nesmělý návrh, že bychom mohli připravit spolužákům svatbu, se rozrostl v nevídanou akci. Stanovili jsme si den „D“, kdy bude svatba a rozjel se divoký kolotoč příprav. Kdo bude oddávající, kdo sežene kytku pro nevěstu, kdo vyrobí prstýnky, kdo zajistí hudbu, kdo připraví výzdobu, jaké občerstvení, jaké svatební zvyky... Celou organizaci příprav pečlivě sepsovala Belča.

Přišel 4. listopad. Třídou už od rána vládla nervozita. Šli jsme na oběd a hned po něm se všichni začali převlékat, malovat, vonět, zdobit... Herna se proměnila ve svatební síň. Pan ředitel „bouchl“ šampaňské (tedy jen dětské) a pronesl velevážnou řeč. Následovalo rozbití talíře (se zlatým ornamentem), společná polévka, krájení dortu, házení kytkou (tu chytila paní vychovatelka Danča, tak uvidíme, zda pověra funguje!). Po svatebním rautu a prvním novomanželském tanci následovala spousta svatebních her a tancování.

V 17 hodin jsme už museli jít domů... Abych nezapomněla, nevěsta Beata si brala spolužáka Adama a oba chodí do čtvrté třídy. Tak ať jim jejich přátelství dlouho vydrží a celá třída ať má stále skvělé nápady.

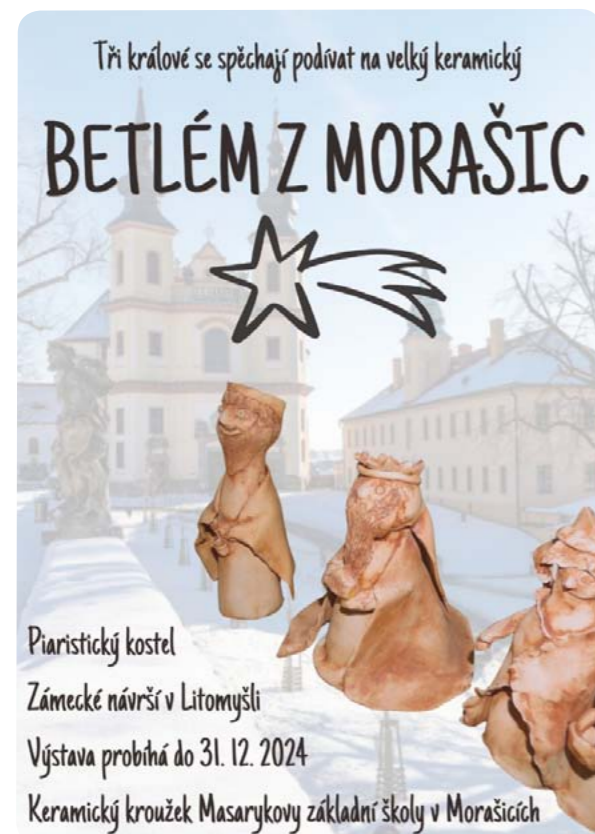
Nenápadná výzva se proměnila v úžasnou a velmi příjemnou třídní akci. Děkuji všem za krásné chvíle.

Stanislava Coufalová

MORAŠICKÝ BETLÉM

Před mnoha lety vznikl nápad, že vytvoříme z hlíny velké postavy do betlému. Vytvořili jsme Josefa, Marii i Ježíška. Přidali jsme Tři krále. Čas běžel a postupně jsme přidávali další a další postavy. Při větších školních vánočních výstavách jsme betlém vystavovali na chodbách školy. Letos se naskytla příležitost náš školní betlém vystavit v piaristickém kostele v Litomyšli na tradiční výstavě betlémů. Až budete mít cestu do Litomyšle, zastavte se tam a okoukněte, jak se betlém malým keramikům podařil.

Stanislava Coufalová

ADVENTNÍ OBCHŮZKA

Ve čtvrtek 5. prosince jsme v adventním duchu navštívili několik sousedů naší školy. Žáci ze 4. třídy zazpívali koledu a předali vánoční přáníčka, která vyrobili ve školní družině. S přáním krásných Vánoc jsme všechny pozvali i na společné vánoční setkání v naší škole. Zažili jsme mnoho krásných zaskavení. Pokud jsme nezazvonili právě na vaše dveře, nesmutněte. V následujících dnech budou žáci prvního stupně ještě v obchůzkách obce pokračovat.

Veronika Javůrková

ANDĚLSKÉ SPANÍ s malými čertíky

Díky některým ochotným devěťákům mohli čtvrtáci zažít andělské spaní. Úplně andělské nebylo, protože ani ve čtvrté třídě nejsou samí andělé. Co se vlastně přihodilo? Čerti zamkli anděla do kabinetu, protože chtěl čtvrtákům prozradit místo pokladu. Aby získali klíč a posléze poklad, museli překonat spoustu náročných strašidelných, matematických, přírodovědných, sportovních, postřehových, logických... nástrah. Podařilo se! Čtvrtáci vyhráli nad čerty a získali poklad. Jako bonus si všichni pochutnávali na andělských palačinkách s obláčky šlehačky. S plnými bříšký a svítícími rohy vyrazili na čertovskou diskotéku. Před spaním následovala přehlídka úžasného nočního úboru doplněného nej... mazlíčkem. Noc utekla a už na školu zvonili nedočkaví rodiče, kteří nemohli bez svých zlatíček vydržet. Čtvrtáci museli trochu překonat sami sebe. Někteří spali poprvé bez rodičů, někteří poprvé spali ve spacáku a všichni spali poprvé ve škole. Děkuji všem skvělým pomocníkům, kteří pomohli při této akci.

Stanislava Coufalová

ZVÍDÁLEK a chemické pokusy

V pondělí 25. listopadu jsme v rámci kroužku „Zvídálek“ navštívili hodinu chemie dívek v 9. třídě, které pro nás s učitelkou Ivetou Novákovou nachystaly zajímavou aktivitu. Nejprve si malí zvídálkové nakreslili štětce a vodou různé obrázky na speciální papír, nechali ho zaschnout a poté ho dívky z devátého ročníku nahřívaly nad kahanem a všichni čekali, zda se obrázky objeví. A co se stalo? Nic se neobjevilo. V druhé fázi si prvňáci namalovali jiné obrázky, ale zde použili šťávu z citronu a opět za asistence dívek si obrázky nahřívaly nad kahanem. A co se stalo? Obrázky se objevily! To bylo radosti! Pokusy se moc povedly a my děkujeme za prima zážitek! Tak brzy na shledanou...

Andrea Dušková

PRVNÍ ADVENTNÍ setkání na chodbě

První adventní neděle je krásným začátkem vánočního období. Lidé se často scházejí na adventních setkáních, kde zpívají koledy a zapalují první svíci na adventním věnci. Tento čas je plný tradic a zvyků, které přinášejí radost a pohodu.

Naše škola také zahajuje adventní čas, a to společným setkáním na chodbě. Zpíváme koledy a připomínáme si svátek svaté Barbory, který připadá na 4. prosince a je také významnou součástí adventu. Svatá Barbora je patronkou horníků, zedníků, architektů a mnoha dalších profesí. Dramatický kroužek nám svou poutavou scénkou ukázal její příběh. Rozsvícením první svíčky jsme vstoupili do prvního adventního týdne.

Miloš Krejčí

NAŠI ZÁŘILI v logické olympiádě

Letošní ročník této jedinečné soutěže opět prověřuje logické myšlení, kreativitu a schopnost řešit problémy. Logická olympiáda je určena pro všechny, kteří rádi přemýšlejí, hledají nové výzvy a chtějí si vyzkoušet své dovednosti v oblasti logiky a matematiky.

V letošním školním roce se ze 2. až 9. ročníku přihlásilo rekordních 85 matematiků, kteří soutěžili ve svých kategoriích.

V kategorii A (3. až 5. ročník ZŠ) se mezi nejlepšími 10 % soutěžících v Pardubickém kraji umís-

V BAROKU máme jasno

V úterý 18. listopadu vyrazila 8. třída v rámci dějepisu a výtvarné výchovy do Litomyšle, kde navštívila piaristický kostel. Společně u nás ve škole probíhá v osmém ročníku tandemová výuka těchto dvou předmětů, a proto se tato možnost více jak nabízela. V kostele jsme měli domluvenou prohlídku, která byla zaměřena na baroko. Naše paní průvodkyně byla bezkonkurenční! Seznámila nás se základními rysy barokní architektury, hravě vše propojovala s dějinnými a regionálními souvislostmi a podávala to mládeži velmi srozumitelným jazykem. Po hodině a půl jsme načerpali neuvěřitelné množství informací, zároveň jsme si mnoho věcí a prvků osahali, propojili vše s našimi dosavadními znalostmi a trůfám si říci, že v baroku máme jasno...

Andrea Dušková a Simona Edlmanová

PŘÍRODOVĚDNÝ klokan

Dne 16. října se žáci 8. a 9. ročníku zúčastnili soutěže Přírodovědný klokan, kterého pořádá Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UP v Olomouci. Cílem soutěže je vzbudit zájem žáků o technické a přírodovědné obory. Soutěžní úlohy byly za 3, 4, nebo 5 bodů a žáci měli k dispozici 40 minut k vyřešení celého testu. Celkem se do školního kola soutěže zapojilo 32 žáků. Nejúspěšnějšími řešiteli byli Vojtěch Štěpán, Anna Hlavičková a Jan Tichý. V okresním kole se Vojtěch Štěpán umístil se svými výsledky ze školního kola na skvělém 4. místě. Blahopřejeme a děkujeme za reprezentaci naší školy na okresní úrovni.

Hana Heroldová

tili Jiří Famfulík ze 3. ročníku a Martin Mekiska z 5. ročníku. V kategorii B (6. až 9. ročník ZŠ) se do 15 % nejúspěšnějších řešitelů zařadili Jan Kopecký a Martina Famfulíková z 9. ročníku.

Srdečně blahopřejeme k dosaženým výsledkům a děkujeme za matematické výkony i ostatním soutěžícím. Nezapomínejme, že nejdůležitější je radost z účasti a snaha překonat sám sebe. Ať už se umístíte jakkoli, každý z vás je vítězem, protože jste se rozhodli čelit této výzvě.

Hana Heroldová

PODZIMNÍ ZÁŽITEK Z VÍDNĚ

V pátek 25. října vyrazila naše škola na podzimní jednodenní výlet do hlavního města Rakouska. Vyjžděli jsme od Masarykovy základní školy v 6 hodin. Cesta utekla jako voda a kolem půl desáté nás čekala první krátká zastávka u domu Hundertwasserhaus.

Poté jsme absolvovali prohlídku zámku Schönbrunn, což bývalo letní sídlo Habsburků s rozlehlými zahradami. Tam jsme si užili krásného podzimního babího léta a pokračovali jsme dále do historického centra Vídně. Zde si pro nás naše paní průvodkyně z CK Cyklotur připravila společnou procházku. Samozřejmě jsme nesměli minout hrad Hofburg (někdejší rezidenci rakouského císaře, dnes sídlo úřadu rakouského spolkového prezidenta), katedrálu sv. Štěpána (jednu z nejvýznamnějších gotických památek a symbol Vídně), luxusní ulici Kärtnerstrasse a Graben, Radnici atd. Kolem třetí hodiny odpolední dostali všichni žáci hodinu individuálního volna a mohli si vyzkoušet své základy německého jazyka. Všichni se na rozchod moc těšili a každá skupinka to pojala po svém. Každopádně všichni přišli v čas přesně určený a pokračovali jsme ještě krátkou procházkou směrem k autobusu, který nás povozil po základním okruhu a paní průvodkyně vše zrekapitulovala. Poté jsme již vyráželi zpět k domovu. Počasí bylo jako na objednávku, program se vydařil a všichni si rozhodně odvezli nějaké zážitky, atmosféra byla prima. Tak příští rok opět v nějakém jiném zajímavém městě německy mluvících zemí...

Andrea Dušková

ICH BIN MOZART, LIEBE KINDER

Pozdrav z Vídně

VÁNOCE, VÁNOCE...

Ve čtvrtek 12. prosince jsme jako každoročně v adventním čase k nám do morašické školy pozvali rodiče, prarodiče, známé, prostě širokou veřejnost, která by s námi chtěla sdílet kouzlo přicházejících Vánoc.

Děti s vyučujícími pro návštěvníky vánočně vyzdobili celou školu a připravili vánoční výstavu. Letos nesla název: „Vánoce, Vánoce přicházejí...“. Nedílnou součástí byl obchodáček, který nabízel výrobky žáků napříč dílnami celé školy, které vznikly v rámci keramického kroužku, výtvarné výchovy, pracovního vyučování, kroužku řezbářského, aranžování a dalších. Každý žák a každý zaměstnanec školy se nějakým způsobem podílel nejen na programu, ale i na výzdobě či chodu celé výstavy.

Samotná škola se otevřela veřejnosti ve 14 hodin. Návštěvníci se mohli kochat krásnou vánoční výzdobou, poté navštívili kavárnu U Sněhové vločky, vyrobili si vánoční ozdobu, snažili se napsat, jaká je

Vánoční výrobky řezbářského kroužku

Dobročinný obchůdek

Kavárna s fešnou obsluhou

jejich představa o Ježíškově. Prohlédli si knihy a nějakou darovanou si vybrali a vhodili libovolnou částku do pokladničky. Zavzpomínali také na Vánoce, jak vypadaly před mnoha lety, udělali si památeční foto ve fotokoutku. Dále mohli rozjímat v knihovně a začíst se do knih s vánoční tematikou.

Co je ale naladilo vánočně nejvíce? Bylo to vystoupení v tělocvičně, které se konalo dvakrát. Celé pásmo trvalo více než hodinu a představili se žáci napříč různými kroužky (tanečním, pěveckým a divadelním). Myslím, že to bylo krásné pohlázení po duši pro všechny přítomné...

Celý předvánoční den orámoval hudební pořad O hudbě adventu a Vánoc Martina Kubáta, který dopoledne zhlédli žáci obou stupňů školy. Vystoupení výborného varhaníka večer od 19 hodin určené pro veřejnost uzavřelo program celého dne „Vánoce, Vánoce přicházejí...“.

Těší nás, že jsme mohli s vámi, milí návštěvníci, sdílet radost v tomto předvánočním čase. Radost, kterou svou pílí a umem pro vás vytvořili žáci naší morašické školy.

Andrea Dušková, Miloš Krejčí

Sbor malých i velkých zpěváčků

NOVINKY ZE ŠKOLY

U nás se stále něco děje. Děti i učitelky se s nadšením věnují různým aktivitám, kterými rozvíjíme u dětí kreativitu, sociální dovednosti i vztah k přírodě. Podzimní období přineslo bohatství přírodních materiálů, které jsme využívali k tvoření, hraní i k ekologické výchově. Společně s dětmi jsme sbírali kaštiny, žaludy, oříšky, listy a větvičky. Na základě našich úlovek z přírody jsme si povídali o změnách, které v přírodě nastávají. Donesli jsme zá soby zvířátkům na zimu do našeho školkového krmelce a pravidelně sypeme ptáčkům do krmítka.

Kromě tvořivých a přírodních aktivit dbáme ve školce i na rozvoj sociálních dovedností. Děti se učí spolupracovat a vzájemně si pomáhat. K rozvoji digitální gramotnosti využíváme práci s Bee-Boty (robotickými včelkami).

Ve školce jsme také přivítali divadlo JÓJO a užili jsme si Muzikohrátky s Pavlem Jasanským. Se staršími dětmi jsme vyrazili do Regionálního mu-

zea v Litomyšli na výstavu Zábaviště pro sviště, kde se nám moc líbilo. Zařadili jsme si v čertovském týdnu, který vyvrcholil návštěvou Mikuláše, čertů a andělů. Jelikož máme ve školce samé hodné děti, všechny byly odměněny mikulášským balíčkem.

Pro rodiče, babičky i dědečky jsme ve středu 11. prosince na zahradě připravili vánoční program, zazpívali koledy, vyrobili a předali jsme jim přáníčka a dárečky. Každý, kdo přišel, mohl ochutnat naše perníčky a čaj.

Věříme, že společně můžeme vytvářet školu, která bude pro všechny děti místem plným radosti, učení a bezpečí.

Všem přejeme do nového roku hodně lásky, štěstí, zdraví a mějte se rádi.

Markéta Vavřínová, ředitelka MŠ

JAROSLAV KREJSA:

Podle dokladů jsem se narodil na třech místech

Před Vánoci jsme se zastavili opět v Morašicích. Navštívili jsme Jaroslava Krejsu. Už předem jsme tušili, že o informace nebudeme mít nouzi. To se také potvrdilo, když jsme během pár minut seděli obklopeni alby s fotografiemi a historickými poznámkami. S jistotou víme, že naše setkání nebylo poslední.

Maturant Jaroslav Krejsa

JAROSLAV KREJSA

- Narodil se 23. února 1939.
- Pochází z domu čp. 5 ve Višňárech, kde vyrůstal společně se sestrou Hanou.
- Navštěvoval morašickou základní školu a poté nastoupil na čtyři roky na Zemědělskou technickou školu v Čáslavi.
- Celý život pracoval jako zootechnik.
- S manželkou Aničkou vychoval 3 dcery – Ivanu, Pavlínou a Jaroslavu.
- Největší radost má ze šesti vnoučat a čtyř pravnoučat.

Začneme naše povídání netradičně, a to aktuální informací. Právě probíhá oprava pavilonu C mateřské školy. V historických dokumentech je stavba celého komplexu spjata se jménem Jaroslav Krejsa. Kdo to byl?

Máte pravdu, to byl můj tatínek Jaroslav Krejsa. Když odešel ve svých 57 letech do invalidního důchodu po prodělaném těžkém infarktu, pořád ho to táhlo něco dělat. Když začala oprava pavilonu C mateřské školy, stal se takovým „dirigentem“ veškerých prací. Moc ho to bavilo a naplňovalo. Dával třeba rady typu: „Tam si to nedávej, jinak ti to ně-

kdo ukradne“. Váš tatínek by se nám dnes hodil, určitě by všechno kolem stavby věděl a dokázal popsat. Určitě, věděl by všechno do nejmenších technických detailů. Určitě by vám rád poradil a pomohl.

Jak se máte?

Mám se dobře. Chutná mi jíst, dobře spím a mám hodnou manželku Aničku. Nenudíme se, práce se pokaždé najde. A když nevím co, tak mám od toho ženu, která mi vždy poradí, co mám udělat.

Hodně svého času věnujete historii, a to především dějinám naší obce. Jak jste se k tomu dostal?

Dřív jsem rád chodil za Václavem Novákem. Bydlel tam, jak dnes žijí Bezděkovi. Vedl si soukromou kroniku. Lidé se na něho často obraceli a chodili se ptát na různé zajímavosti z historie. Měl velký stoh popsaných papírů. Velká škoda, že se dodnes tyto materiály nedochovaly. Tam by se našlo takových historických zajímavostí... Postupem času ve mně historie vzbudila také zájem. Jak informace a materiály přibývaly, všechno se na sebe nabalovalo, musel jsem si pořídit speciální skříňku na své zápisky. Dnes už to ale také pomalu nemám kam dávat.

Předpokládám, že první zápisky budete mít psané ručně.

Ručně psané mám spíš jen drobné poznámky. Jinak jsem všechno začínal psát na psacím stroji. Dnes už využívám počítač. První počítač jsem dostal k Vánocům v roce 2011, což bylo velké ulehčení práce. Postupně se ale na něm stále učím.

Na čem momentálně pracujete?

Zrovna včera před naším setkáním jsem dohledával, co najdu všechno o Bídě. Bída patří k Řikovicím, i když by mnozí mysleli, že spadá pod Višňáry. Je to ten dům až nahoře u lesa na začátku vsi od Litomyšle. Višňáry, taková malá vesnička, mají dokonce další části. Na Rozkoši se říká domu, ve kterém dnes chovají koně. V Nouzi se zase nazývá hned první dům od Litomyšle. Zajímavé co?

Samozřejmě, nebojte se, my tu u vás nejsme naposled. K historii jsou důležité také různé dobové dokumenty a fotografie.

Máte pravdu, baví mě také fotit. Už na zemědělské škole v Čáslavi jsem si pořídil svoji první zrcadlovku. Fotky jsem si nechal vyvolávat. Nejdřív byly černobílé, postupem času už pěkně barevné. Fotím rád dodnes. Rád vedle fotografií také sbírám a vystřihuji různé zajímavosti z novin a časopisů. Takovéto vystřihovánky už nemám pomalu kam dávat. Považuji je ale za výborný materiál doplňující

cí veškeré nejen historické informace.

S Václavem Novákem a Janem Hendrychem jste nafotil všechny domy v obci. Jak jste na to přišel?

Toho si moc vážím, považuji to za skvělý materiál doplňující naši kroniku. Jednou jsem dostal nápad vyfotografovat všechny domy v obci. Oslovil jsem kamaráda Václava Nováka a obešli jsme spolu s foťákem celou obec. Vyfotografovali jsme dům od domu a já ke každé chalupě začal postupně shánět informace a zjišťovat různé zajímavosti z historie. První fotografie jsme pořídili v roce 1995. Po druhé jsme obce obešli spolu s Janem Hendrychem v roce 2015. Fotografie nádherně ukazují na změny v obci. Další obchůzka nás čeká v roce 2035, protože fotíme změny po 20 letech.

Zajímáte se o historii naší obce. Baví vás poznávat i ostatní kouty světa? Kam jste se dostal nejdál?

Díky svému zaměstnání zootechnika jsem měl možnost se podívat daleko za hranice naší krásné země. Na podzim 1989, těsně před revolucí, jsem byl na zájezdu s Janem Dostálem v Severní Koreji. Když jsme nazpátek přiletěli do Berlína, tak se to tam už v listopadu mlelo. Po příletu do Prahy jsme šli na vlak přes Václavské náměstí. Vůbec nás nenapadlo, že stojíme na místě, kde za pár hodin proběhne sametová revoluce.

Máte nějaký zajímavý zážitek z cestování?

Teď mě napadá pracovní cesta do Dánska v roce 1969. Jeli jsme vybírat a kupovat černé březí jalovice do místního JZD. Nejdříve jsme vyjednávali a pak jezdili od farmy k farmě. Nakonec jsme tam koupili 100 březích černých jalovic.

Jak jste je tehdy do Československa dovezli?

Jalovice z Dánska poslali vlakem až do Děčína. V Děčíně jsme je převzali a dále vlakem převezli na nádraží do Cerekvice nad Loučnou. Z vlakové stanice v Cerekvici jsme je pak převáželi autem do kravína do Nových Sidel.

Měly černé krávy u nás úspěch? Do té doby se přece chovaly jen červené straky?

Černé krávy mají horší tučnost, ale hodně mléka. Tehdy jsme dosáhli velkého úspěchu, byli jsme v dojitosti druzí v kraji!

Práce zootechnika je určitě zajímavá a pestrá. Jak jste se k ní dostal?

Můj tatínek byl sice vyučený kolář, ale poslední roky v JZD pracoval jako zootechnik. Takže jsem se s touto prací setkal poprvé od něho. Z vojny se mi moc do kolchozu nechtělo, a tak jsem se nejprve dostal do plemenářského podniku v Litomyšli. Jezdil jsem měřit mléko a viděl jsem, jak to dělají jinde. Pak jsem ale stejně nastoupil do družstva

do Morašic. Práce mě opravdu bavila.

Zaměřovalo se tedy družstvo více na živočišnou výrobu, než bývá zvykem dnes?

Živočišná výroba v morašickém družstvu byla po největším slučování na 32 místech. V živočišné výrobě jsme měli všechny kategorie – skot, prasata a drůbež.

Je nějaká věc, na kterou ze svého profesního života nerad vzpomínáte?

Nic si nevybavuji, protože mě tato práce opravdu bavila. Nejtěžší pro mě ale bylo pracovat se staršími ženami, které mě znaly jako dítě. Když jsem se stal zootechnikem, tak jsem je měl řídit. Nechtěl jsem mít žádné problémy, tak jsem se vždy snažil, abychom se společně domluvili.

Vaše manželka také pomáhala v družstvu. Kde jste se s ní seznámil?

Jednou, když jsem přijel na pár dní domů z vojny, tak jsem zašel na tancovačku do Vidlaté Seče. Tam jsme se poprvé potkali. Párkrát jsme si pak napsali, když jsem byl ještě na vojně. Po čase jsme se sešli znovu a dnes jsme spolu už 61 let.

Vzpomenete si ještě na váš svatební den?

Určitě. Svatbu jsme měli 28. září 1963 v kostele v Litomyšli. Po obřadu jsme se šli fotit k fotografovi a hostinu jsme měli domluvenou ve Zlaté Hvězdě. A minulý rok jsme spolu oslavili diamantovou svatbu a máme se rádi do teď. Zdraví nám stále jakžtakž slouží. V průběhu života se nám narodily zdravé děti, vnoučata a pravnoučata.

Ještě se vrátíme krátce k vojně. Kam jste byl odvelen?

Narukoval jsem až do Aše k pohraničnickům jako psovod. Vybrali mě do poddůstojnické školy u Vodňan. Důstojnická škola byla dost tvrdá. V pondělí ráno jsme se rozběhli a zastavili se v sobotu večer. Soboty a neděle byly poplachy, takže žádný velký odpočinek. Poprvé jsem se z vojny dostal domů až po 12 měsících.

Jaký byl váš úkol na vojně?

Hlídal jsem hranice v Ašském výběžku. Dostal jsem psa jménem Bill, byl to jednoručák. Byli jsme první rota na západní hranici, kde už byly elektrické zábrany. Motoristicky se na naši rotu nedalo dostat, jenom polní cestou s koňmi. Měl jsem jako psovod kvůli vojně převrácený režim, protože jsme hranice hlídali jenom v noci. Chodili jsme spát v šest hodin ráno a vstávali odpoledne. Když jsem nastoupil do civilu, nemohl mě ráno nikdo vzbudit. Na tu změnu, že přes den se pracuje a v noci spí, jsem si musel postupně zvykat.

Svatební den

Na vojně to žádná pohodička asi není...

Domů jsem se dostal dvakrát na dovolenou a jednou na opuštěný. Takže žádná sláva. Když jsme ale mohli, chodili jsme do nejzápadnější hospody u nás v zemi, jmenovala se U Cinka. Hospoda hučela od rána do večera. Bylo tam také JZD Dolní Trojmezí, kde pole byla už v zakázaném pásmu. Obhospodařování bylo proto komplikované. S každým traktoristou totiž museli jezdit vojáci.

Ještě jsme se nedotkli vůbec studia. Jakou školu jste vystudoval?

Po absolvování základní školy jsem vystudoval čtyřletou zemědělskou školu až v Čáslavi. Internát byl jen v jednom patře školy. Všichni jsme se tam nevešli, tak jsme byli rozstrkáni po bytech po celé Čáslavi.

To znamená, že jste domů na víkendy nejezdil?

Jezdil, ale v tu dobu bývaly ještě pracovní soboty, takže jsme se učili také v sobotu dopoledne. Než jsem se dostal ze školy domů, tak bylo pozdě odpoledne, a to se už doma nedalo nic udělat. V sobotu večer bývaly tancovačky, kam jsme s kamarády pravidelně chodili. V neděli dopoledne jsem pak naspával a kolem 13. hodiny mi z návsi už jel autobus do školy. Takže jsem si doma moc

neužil, ale na ty studentská léta rád vzpomínám. **Bydlíte v těsné blízkosti základní školy. Jak jste jako dítě prožíval, že se i o prázdninách koukáte na školu?**

Popravdě to bylo strašný. Ráno jsem vždy vykouknul ze dveří a viděl, že škola pořád stojí. Ale mám na školní léta v morašické škole také dobré vzpomínky. Nejlepším kantorem byl jednoznačně Antonín Kunt, který nás učil matematiku a tělocvik. Musím říci, že díky učiteli Kuntovi jsme zvládli přijímačky na zemědělskou školu a ze sta dětí jsme byli tři ze zdejší školy mezi deseti nejlepšími.

Když ve škole odzvonilo poslední hodině, jak jste trávil odpoledne?

Ve škole jsme se s kluky domluvili, že si půjdeme odpoledne po vyučování zahrát fotbal. Když jsem ale přišel domů, tak na stole ležel občas vzkaz: „Zapráhni krávu a přijed' za námi na pole“. Tak o odpoledním programu bylo ihned rozhodnuto. Dříve jsme doma měli tři krávy, jak to tehdy bylo běžné.

Když jste nemusel na pole, kde jste trávil s kamarády volný čas?

Za Rychtou, jak je dnes sídliště, bylo fotbalové hřiště. Až později se udělalo tam, kde je dnes. Na hřišti jsme trávili hodně času už jako malí.

Sport vám je velmi blízký. Angažoval jste se i v místním Sokolu?

Jsem členem Sokola, nebo tedy byl jsem a nikdy jsem nevystoupil. Když byly dcery malé, tak jsme hrávali přátelské zápasy ve volejbalu. Každou druhou neděli dopoledne jsme se setkávali v Sokolovně v Litomyšli. Měli jsme morašický tým. Kdo si chtěl zahrát, tak přijel. Hráli jsme s týmem z Makova nebo třeba jezdili kluci z Janova. My hráli volejbal, děti dováděly na žíněnkách a manželky měly volné dopoledne.

Nejen v Sokolu jste byl aktivní, ale také jste se angažoval v obci. Jak jste se k tomu dostal?

V roce 1986 mě ukecal předseda MNV inženýr Šíša, abych dělal tajemníka MNV. Byly jsme velká obec, pod kterou v té době spadaly Morašice, Řikovice, Lažany, Višňáry, Tržek, Sedlíštko a Nová Sídla. Taky jsem dělal za socialismu čtyři roky místostarostu a pak ještě čtyři roky po revoluci. V roce 1986 mě zvolili dokonce bez mé přítomnosti, když jsem ležel v nemocnici po úrazu páteře.

Co se vám stalo?

Spadl jsem z patra naší stodoly dolů na kupu polínek. Rovnali jsme dříví pod střechu. Od května do poloviny července jsem ležel v nemocnici bez polštáře, bez otočení, celou dobu na zádech. Čas od

času mě odvezli na rentgen, jinak jsem se nemohl pohnout a byl jsem zavřený na pokoji. Měl jsem velké štěstí, mícha nebyla pádem porušena. Protože jsem vydržel nehnutě ležet, byl jsem ušetřený sádrového lůžka a operace.

To si neumím popravdě vůbec představit.

Mně nikdy spaní problémy nedělalo, v tom jsem měl výhodu. Ráno mě budily sestřičky, když přišly s teploměrem. Nevím, jak jsem to dokázal, tak dlouho vydržet jenom ležet. Na jedné kontrole v Hradci Králové mi pak ukázali cviky, které pomohou páteř zpevňovat. Do dneška poctivě cvičím, proto také nemám žádné problémy se zády.

Dva měsíce jste ležel v nemocnici. Co vám to pomáhalo vydržet?

Chlapi z práce, kolegové zootechnici, mi sehnali malou televizi. Tehdy na pokojích žádné nebývaly. Zrovna v té době, kdy jsem tam ležel, probíhalo mistrovství světa v ledním hokeji. Takže všichni chodící pacienti se za mnou na pokoj chodili dívat na zápasy. Televize na pokoji byla luxus. Průběžně také chodil primář Komárek a ze dveří se vždy zeptal: „Kolik to je?“

To muselo být těžké fandit z postele, na které jste se nemohl hýbat...

Máte pravdu. Dovedete si představit, jak se dá dívat na televizi, když nemáte pod hlavou polštář? Proto mi kolegové z JZD udělali v dílně pod televizi ještě takový stojánek, abych z postele na obraz pěkně viděl.

Takže jste v nemocnici zažíval i veselé chvíle?

Bylo potřeba se v těžké době také zasmát. Ale největší sranda z nemocnice byla, když mi starosta Šiša přijel oznámit, že jsem byl zvolen tajemníkem MNV. Tomu jsem nevěřil, protože jsem nebyl ve straně. On mi odpověděl, že mě tam všichni znají, proto moje přítomnost nebyla potřeba.

Můžeme tedy mluvit o situaci „o vás, bez vás“?

Jaroslav Krejsa s vnoučaty

S kolegy zootechniky

Ano, protože jsem byl přesvědčen, že mě nikdo nezmění. Nikdy jsem ve straně nebyl. Moje děti chodily na náboženství, a to jsem měl pořád na talíři. Můj tatínek vstoupil do strany, jen proto, abychom mohli studovat. Byla to divná doba.

Na koho z té doby ale nejraději vzpomínáte?

Rád jsem poslouchal faráře Malého, kterého uznávala spousta lidí. Nádherně kreslil a dokázal upoutat. Náboženství bylo nepovinné, ale chodili na něj všichni katolíci i nekatolíci. Byla to dobrá duše a velká osobnost Morašic, která se bezpochyby zapsala do dějin také svými zápisky v morašické kronice.

Ale abychom se vrátili úplně na začátek vašeho života. Jak je možné, že jste se narodil na třech místech?

V křestním listě mám u místa narození psané Višňáry. V první občance jsem měl Řikovice, protože Višňáry spadaly pod Řikovice. Při změně občank v roce 2005 mi napsali k místu narození pro změnu Morašice, protože Řikovice už patřily pod Morašice. Ve skutečnosti jsem se ale nenarodil ani ve Višňárech, v Řikovicích, ani v Morašicích, ale v nemocnici v Litomyšli.

Odkud tedy vaše rodina pochází?

Předky mám z Řikovic. Můj děda z otcovy strany se narodil v Řikovicích čp. 20, v místě, kde mají dnes postavený dům Tobiáškoví. Moje maminka byla Jílková z Řikovic z chalupy čp. 41, jak dnes bydlí Bisovi.

Několik let jste žili ve Višňárech. Jak jste se dostali nakonec do Morašic?

Než jsem nastoupil do školy, bydleli jsme v domě čp. 5 ve Višňárech. Můj tatínek byl kolář. V Morašicích v roce 1945 koupil dům, protože tu měl větší pracovní příležitosti. Dům koupil spolu se třemi nájemníky. Jeden byl švec, druhý krejčí a třetí prodejce. Jak máme garáž, tak tam byla trafika. V trafice prodávala Soukupová. Vedle nás, jak je autobusová čekárna, byla dříve vrata a za nimi byl

kulečník, který patřil k hospodě. Dnes už tady původního nic není. Postupně a po trochách jsme šetřili peníze, abychom to tu mohli rekonstruovat. Z počátku jsme bydleli nahoře v patře. Dnes už je to 27 let, co bydlíme dole. Nahoře bydlí už naše dcera s rodinou.

Bydlíte v centru dění. Jaké to je, máte tu klid?

No jo, před naším barákem bylo a je pořád vzrůšo. Při pouti jsme měli před okny kolotoče. V hospodě byl dříve krám, holič, řeznictví a hospoda. Lidí kupa, pořád se tu střídali. Řezník Beneš dělal výborné párky. Jako malí kluci jsme mu štípali dříví a za odměnu jsme od něj dostali právě párky, na které jsme se vždycky těšili. Uprostřed návsi před naším domem býval kdysi rybník. Říkalo se mu louže. Vypadalo to tu úplně jinak než dnes.

K čemu louže sloužila? Máchaly v něm ženy prádlo?

Dříve byla strašná bída s vodou. Louže se primárně udělala kvůli suchu, aby bylo kde brát vodu, kdyby někde hořelo. Někdy jsme ale pro vodu museli stejně až do Tržku nebo pod Višňáry. Přes léto na rybníku plavaly jen kačeny a husy. Louže byla špinavá, prádlo se v ní nemáchalo. Máchat prádlo se chodilo do potoka ke mlýnu.

Dříve zimy byly tuhé, takže louže určitě zamrzala. Hráli jste na ní hokej?

Zimy byly pěkné, pořád mrzlo a sněžilo. Celou zimu jsme na louži bruslili. Švec, co u nás bydlel, byl velmi hodný. Když se někomu utrhla podpatek, tak nám ho na počkání opravil. V roce 1961 byla louže ale zavezena, protože bylo potřeba rozšířit náves kvůli výstavbě silnice. Byl zbourán také Dostálův dům čp. 3, po něm zůstala jen stodola. Tu dnes využívají Jokešovi jako technické zázemí své firmy.

Děkujeme za milé přijetí a těšíme se na další vzájemnou spolupráci.

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2025

Každá koruna pomáhá

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA SLAVÍ ČTVRT STOLETÍ

Nadcházejí Tříkrálová sbírka proběhne po pětadvacáté, a nejen proto se můžete těšit na několik novinek. Naše tříkrálové skupinky navštíví vaše domácnosti v sobotu **11. ledna 2025**.

Vloni se díky vám všem podařilo vybrat necelých devět set tisíc korun! Konkrétně to bylo neuvěřitelných **869 642 Kč**. Díky nadcházející Tříkrálové sbírce chceme tentokrát podpořit především **provoz Respirní péče Jindra**, která odlehčuje rodinám, které se starají o své blízké. Zároveň patří mezi naše nejnákladnější služby a nechceme jít cestou zvyšování cen za pobyt, proto budeme velmi vděční za vaši podporu. Dále výtěžkem podpoříme rodiny s dětmi v nepříznivé situaci, domácnosti zasažené povodněmi či požáry, humanitární projekty v zahraničí nebo naše Dobrovolnické centrum.

Velkou novinkou, kterou připravujeme ve spolupráci s litomyšlským **minipivovarem Veselka**, je výroba **speciálního tříkrálového piva**, které bude v prodeji **pouze během ledna** a část z prodeje tohoto lahodného moku půjde na Tříkrálovou sbírku. Točené pivo nebo pivo v láhvi, soudku či plastu bude možné zakoupit přímo na Veselce nebo ve vybraných podnicích. Určitě sledujte náš web a sociální sítě, kde se dozvíte více.

U našich koledníků se opět setkáte také s **QR kódy**, které budou nalepené na tříkrálových kasičkách, budete tak moci přispět i bezhotovostně. Pokud vás koledníci doma nezastihnou, bude možné přispět i pomocí ON-LINE koledy, dárcovské SMS, přes platební bránu či na bankovní účet (více na www.trikralovasbirka.cz).

Více informací o Tříkrálové sbírce najdete na našem webu a sociálních sítích nebo u koordinátorky Tříkrálové sbírky – Veroniky Peterkové (tel. 733 741 091, e-mail: dobrovolnik@lit.cz).

Děti se budou moci, stejně jako minulý rok, zapojit do výroby **originální tříkrálové tašky** – více informací najdete na našem webu, Facebooku nebo Instagramu. Všechny výtvary odměníme!

Veronika Peterková, Famí charita Litomyšl

VÁNOČNÍ KONCERT

PAVLA STRATÍLKOVÁ - SOPRÁN
KLÁRA FAJFROVÁ - VIOLA, HOUSLE
JAKUB STRATÍLEK - VARHANY

29.12.2024 16:30

KOSTEL SV. PETRA A PAVLA
MORAŠICE U LITOMYŠLE

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

CO NÁS ČEKÁ?

PŘIPRAVUJEME:

neděle	29. 12.	Vánoční koncert
pondělí	30. 12.	Štěpánský pochod
sobota	11. 1.	Tříkrálová sbírka
neděle	26. 1.	Svatební módní přehlídka
pátek	28. 2.	Karneval v ZŠ
pondělí	3. 3.	Masopust

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Své významné životní jubileum oslavili naši spoluobčané:

- 75** Eva Burešová
Dana Kopecká
Václav Nováček
- 80** Božena Plchová
- 85** Růžena Pechancová

Všem blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví.

Všechny akce BUDOU UPŘESNĚNY na plakátcích, webových stránkách a na Facebooku.

STRÁNKY OBCE:

FACEBOOK:

Krásné Vánoce všem přeje
Obec Morašice

